Контрольный экземпляр

Массо а мехкий пролетареш, вlашагlхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА,
НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ЕРА, 28 ИЮНЬ, 1984 ШУ. ● № 77 (8656). Мах 3 кап.

К. У. Черненко К. Фомвиханаца вlашагlхетар

КПСС ЦК Генеральни секретарь СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель К. У. Черненко 26 июне вlашагlкхийтар Лаоса Халкъа - Революцин парте ЦК Генеральни секретараца, ЛНДР Министрий Совета Председателаца Кейсон Фомвиханаца.

Беседа еча хана уж нийса кьосташха вlашин дагабьелар Советски Союзан Лаосен чурчен арадьарфен политика, шиш оагlорахьарча отношеней, дунен тlарча хьала дешаех шоашта хетачох. Цига хьы тlа а чlоагlдар йийцача проблемех хетараш боьшца цхьатара хилар. НРПЛ, Лаоса правительствон хьалхьен цlерагlа К. Фомвиханa хьакхайнадир шоаш КПСС-ен Советски пачхьалкхени ленински арахьара политика кьоабалтьеши хьалдоацаши хилар; дет тlара барьел кьар шоашта болча пайдан духьа доацаш Лаоса ножкъостал деш хилара. К. У. Черненкое дlахайкадир КПСС-о, Советски Союз нерда вахар дьалдеча НРПЛ-а, лаоски халкъа дlахо а новиъостали гlон дергхилар.

КПСС-ан НРПЛ-ая юкъера бувзамаш, советско - [illegible] ски отношеней ерргга комплекс шерьаларш кlоаргъяларьа хинна белгал а даьнкха, оагlонаша хьакхайнадир цхьана леладу уж гlулакхаш дlахо деlадоаладаран цар эффективность лакхъяран шоаш тlехьа хилар.

Дунен халкъашта юкъерча политика дешаш дукъача хана къаьстта уйле тlаяхийтар азиатски континентерча, белгала аьлча, Къулбе-Малхбоален Азерча хьала. Вашагlкхетаре дакъа лаьцраша хьакхайнадир США-в цуй гlончийи милитаризаце а политически тlемен конфронтаце хкувраш летадара а политика азиатски континенте яхьа гlертарах щоаш на бала кхаьча хилар. Цар вlилла [illegible] а мегаргдоацаш лаьрхlар китайски lаьдаланьа Вьетнама, Лаоса, Кампучена духьала леладу моэстагlах дола гlулакхаш а хlаьта иштта таиландски реакционни гlозараша духьа ха йоацаш ЛНДР-а духьала герза низаца лелаль провокацеш а. Белгалдаьккхар, Азе мацаре кхерамален чlоагlьар духьа доаттабеча кьоасаме низаш дукъагlа оарцагlдахара дагдоацилга. Цу гlулакха гlо деш хургдар дунен цу даькъ тlара гlулакхаш легlадахара тlеерзаль СССР. МНР. Индокитая кхаь мехка конструктивни инициативаш чакхдьахар.

Вежарашка доача доттагlален дег тlарча бсамен хьале чакхдьаьвар вlашагlкхетар.

(ТАСС).

ХЬАЛКХЕДАЬР ЦА ДОЙТАШИ ХАННАХЬЕН ЧУЭЦА!

КIИ-МАРС ДIАБОЛАБАЬБ

Дlадехача шоатта дийнахьа мукх хьокхаш касарех lабуллаш хилар Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза механизатораш. Мукх 50 процентал совгlа бале а кlи-марс дика дlабахьара хьалхе кийчо яра арабьинаб ахархой. Цlена болх бу Михайлов Владимира, Колган Иванá, Емцов Ивана, Марьничев Александра, Журавлев Ивана, иштта кхьйбараша.

— Укх шера 1174 гектара тlара мукхи 921 гектара тlара кlай шийтта балхе дийнахьа чуэца дезаш ба тха механизатораш. Кlи-марс сихен дикен чакхбаккхара, комбайнераштa, шоферашта юкъе шерра лаь йоарьияра мел эшар вlаштlехьдаьккхад колхоза правлене, — йоах колхоза председатела заместитела Захарченко Николай Павловича. — Массанахьа мукх хьакха а арда а мегаргболаш ха хьаьттача болх беш хургья колхоза ерррига 20 комбайн.

23—24 июне кхашта гонахьа касараш доахаш Михайлов Владимира аьрдаб 23 тонн мукх, Колган Ивана — 14, Емцов Ивана — 13, Журавлев Ивана — 9 тонн.

Агрономически служба баьча тохкамо хьахьекхад хlара гектара тlара юкъера лаьрхlача 35 центнер ялат даргхилар. Из планагlа дакхa доагlачул 5 центнер дукхагlа да.

Иштта дика ялат чуэца болабенна цу района Цlеча Эскара цlерагlча колхоза механизатораш.

Укх шера Шин аргlа юкъе 1510 гектара тlа мукх хьалкхебаьб укхаза района 35 июне хьакхари ардари къаьст - къаьста а долаш, цун хьувнкъам чуэцара комбайнаш кхай тlа яьхай цар. Болх беш я Харланса Александр Алексеевича кулгалдеш йола 22 комбайни кхыйола техникен чуйодаш йола механизированни комплекс.

Цхьел дийнахьа 200 гектара тlара мукх хьекха касарех lобиллаб механизатораша. Цул совгlа 1343 гектара тlара кlа а да цар чуэца дезаш. Деррига ялат чуийца лакха лерхl 10—12 балха дийнахьа шоай районерча «Победа» яхача колхоза механизатораша цхьана болх а беш. Цу колхоза а дукха ялат хьалкхедаьд Ахканчуртски аргlе. Шинна а колхозера болх беш хургья 47 комбайн. Цар ниц дlахоач доацача юкъе деррига ялат чуийца даккха.

С. СУРХОЕВ.

ПАЙДАНЕ ОПЫТ

Шелковской района «Коминтерн» яхача колхоза № 2 йолча мехотряда начальникаца Бешерханов Мовсар Магомедовичаца кlирандийнахьа кхай тlа вlашагlкхетар кийсдлар са. Мукх чуэцаш боахнар цун отрядера механизатораш. Цхьадолча кхашкара хьекхари ардари цхьана долаш чуэцаш латтар. Цу хьакъехьа аз шийга хаттар дича, мехотряда начальника аьлар:

— Хьакхари ардари къаьст - къаьста долаш а цхьана долаш а дифференцированни салача хьисапе чуэц оаха укх шера ялат. Из иштта кийсденнад ялат чуэца доладенначa деношка доглаш делхарах. Хьакхьвзa дола ялат арда мегаргдолаш гектара сиха доккъалу малх хьахьежа массехк сахьат лаьлча, хlаьта касарех уллаш долчо дийка ха йоакх доькъаденна ца доалаш. Цох зе мара пайда балац. Цул совгlа, хиш дехкаш доацача лаьтта хьалкхедаь ялат кхаьча декъа а оасарах цlена а да. Иштта дола ялат хьакхари ардари къаьст-къаьста долаш чуийцача дукха довргдар...

Цу дийнахьа 200 гектара тlара мукх цхьанкха хlама ца дойташ хьакхари ардари цхьана а долаш чуийца баьнкхар колхоза механизатораша. Хlаьта хьалдарча дийнахьа 230 гектара тlара хьакха а хьекха касарех улла мукх оршот дийнахьа арда болабелар комбайнераш. Цхьадола мукх хьалкхебаь кхаш люцерна тlахинна да. Цу кхашкара касарех уллаш бола мукх оардаш чах наг йоакх комбайнара. Нa бола цар иштa бу чуна уаш йола люцернай баьцаш ца талхийтара. Хlаьта цу тайпара культураш тlахинна йоацача кхашкарча чах хьегул а дий аргlаш а ду.

Колхоза комбайнераштa юкъе яьркача социалистически яхье хьалхле ньаккхай Мороз Алексей Георгиевича. Цо дика болх баьб вешта а. Хlаьта хьакхари ардари къаьст - къаьста долаш а. Кlи-марс дlаболабеначa дийнахьа денз 130 гектара тlара мукх чуийцаб цо.

Ялат чуийца мукъадьначa кхашка дезача дискаш цей боал боаккхаш доацача нохаращен обработка а йий доакъара культураш дlаюв мехотрядерча болхлоша. Хlанзле 218 гектара тlа дlайийнай судана, магар, кхы тайпа баьцаш.

Шозлагlа культураш дlаера лаьтта кийчдеча белгалваьннаа колхоза ханна втгара вонкхагlвола механизатор Эскарханов Дака. Хlара дийнахьа 45—50 гектара тlара деза дискаш а доахаш юкхаш дlайоах цо, нормагlа яха йоагlараш 30 гектар йолаш. Боал боаккхаш боацача нохараща лаьттана обработка еш хьинар ца кходеш къахьег Джамалов Баудинен Стороженко Юрен. Хlаьта культураш дlаюш тlехдика болх бу трактористаша Эсиев Хаитен Керимов Мовладен, сеяльщикаша Гераев Ибраьхlима, Жамаев Маьхьмада.

— Кхы цхьаькха ди мара дезац тха механизаторашта беррига мукх чуийца баккха, — аьлар ший мехотрядерча болхлосх доккхал деш волча Бешерханова. — Иштта сихи дикен чуэцаргда кхаьча даьча кlа а. Ялат чуэцара а керда культураш дlаера а деррига балхаш цхьен комплексагlа чакхдоах цу колхозе.

М. ТКАЧЕНКО,
Шелковской района «Строитель коммунизма» яхача газета отдела заведующи.

Нохч-ГIалгIайчен индустре рапорт

ХАНАЛ ХЬАЛХА КХОАЧАШЪЯЬЙ АХ ШЕРА ПЛАН

КПСС XXVI съезда, цул тlехьагlа хиннача КПСС ЦК Пленумий решенеш вахаре чахк а йоахаш, цхьаьйтталгlча пятилетка дигьалгlча шера план ханал хьалха кхоачашъяра шерра социалистически яхь йоаржаьча Нохч-ГIалгIайчен индустре болхлоша 26 июне рапорт деннад продукци маьхала [illegible] дукхагlйола [illegible] арахецаран 1984 шера хьалхарча ах шера план кхоачашъярах.

Республикера дукхагlйола предприятеш [illegible] календарагlа кьахьегаш я. Ер бутт боаллешьа [illegible] боахама планал совгlа дlакхоачаргья дукха хlама [illegible] [redacted] сома маьхла тайп - тайпара продукци.

Мехкдаьттакора, энергетикаш, [illegible] машинашъераше, яlтагш, кхачен, индустре кхьоа доакъой болхлоша толаше кхоачашъе тlехкхоачаш [illegible] шера йола производствени программа.

Мехкдаьтта, газ, электроэнерги, мехкдаьтта продукташ, машинаш, оборудовани арахецара ах шера план толаш кхоачашъяьй. Индустре дукхача доакъошка сохагlа дегlаахе йолаенна арахецаш йола промышленни продукци, товденнад керттера экономически хьоанкамаш. Дикагlа болх бе йоллехьа машинаш еш йола дукха керттера предприятеш кхы цхьадолча доакъой коллективаш. Дукхагlа продукци лу хlанз кхачан, [illegible] промышленносто.

1984 шера хьалхарча ах шера планош задани тlехкхоачашъеш халхъа эшаш дола товараш кхачен [illegible] дукташ арахецаш долча доакъой болхлошо.

Совхоз укх хана хиннчул 10 процент дукхагlа арахийцад халкъа эшаш дола товараш. Из вlаштlехьдаьккхад халкъа эшаш дола товараш дукхагlа арахецара, уж дикагlа хилийтара партен правительствон тlаlийн программа толаше кхоачашъяра хьинар кхо да деш производствени коллективаш къахьегарах.

Социалистически яхье хьалха латта Ленина орден долаеча «Грознефть», «Союзнефтегазпереработка», «Оргтехника», шурий промышленносто объединеней, «Промавтоматика» НПО опытни, «Союзавтоматстрой» ВНПО опытно - экспериментальни, «Автоспецоборудование» яхача опытно - экспериментальни заводий, кхын боахама предприятей, кхычар коллективаш.

Керда техника балха юкъехуйларах, къахьегама продукци арахецара дикагlа вlаштlехьдаккхарех къахьегама оасарле лакхъяра задани тlехкхоачашъяьй. Республика ерргга индустри хьайийдача дакха кlошталей лакхе йоаш хина балха ха, кlезаагlа ба дlа-хьа бувлеш хувдалуш хинна болхлой.

Заводаша, фабрикаша, промысланаш балхаш доад долгоро - энергетически, бийдала, материальни ресурсаш кхоаро, могаарча производства эффективность лакхъяра.

Нохч - ГIалгIайчен индустре болхлоша карагlдийна толамаш кхы тlа а чlоагl а деш, шоай деррига низаш тlадерзадеш 1984 шера кхиноза задането тlаlийца социалистически декхарш ханал хьалха кхоачашдаре.

ХЬАЙБАШТА—ШОРТТА ДОАКЪАР

ЯЛАТИЙНА А СИЛОСА А ЛАЬРХIА

«Курчалойский» совхозерча цин орден лелаю коммунист Магомадов Селим керте латтача доакъар lалашдеча бригадо декхар тlаийцад укх шера 300 тонн йол, 500 тонн сенаж, 1900 тонн—силос, 550 тонн-ча кийчде. Люцерна хьокхаргма хилаиге а, «Е-281» яхача шоай агрегаташа из чуэца болабелар механизатораш Алхазуров Ибраьхlимни Чириев Вахен.

Хьалхара деноц аьттуа болаш дар доакъар lалашдераштa. Цхьанкха сахьат ха ца йоаеш, касарех улла йол хьагул а еш, дика тоххораш йора. тlаккха тракторни тележкаш тlа юттар Даудхаджиев Хьусейна, Тарамов Ахьмада, Адаев Iумара, Абдурахманов Хlарона, Тимаев Сайд-Мохьмада. Из беррига болх е геттара lуйрийна е сайрийна доамашахьара шийло фо доагlаче хано бора цар, тlаккха доакъара эттара маьхегlа дола дакъа — люцерна лордилгаш — хьалгаш тlара lолегацар.

Хаддамза дика болх бора иондарех санна хоза хьяж йоагlе [illegible] тlара [illegible] дергдолча иетте дlакхуьеш хиначa трактористаша а — Ибрагимов Ширвале, Балаиев Хьусейна, Айдамиров Сулаймана. Чlоагlа товза дора аргlа Тайсумов lаддалинанта — совхозни производства ветерана.

Цхьабакьда, иштта лелаш гаьна балинзар болх. Аргlага 500 центнер аьла дlа а яхийта цун бухь. Бакхха лаьрхlа l. Тайсумов волча хана догlан моркхаш гучаьлар. Кхоачаш аргlа бухь баьккха а балале lотlалоладолар догlа. Из, бакьдар аьлча, чlоагlа эшаш дар свеклаш лелаераштa, ялатна кхелераштa, моасаш лелаераштa. Цхьабакьда, йол кийчьара болх йlаьхха хахи ка юкъагlбакха бийзар.

Хьекха уллача аьла фу дергда тlаккха? Талхийта е йойта йиш вlалла а кийчай [illegible]. Тlаккха доакъари кийчдераша хьалхагlе а кийчьа loттальча сангарашка сенаж чуболла лаьрхlар цунах. Шин деррига низаш тlадерзадир бригадо сенаж йоллара.

— Вокха бригадаша а хьайбаш леладераша а новкъостал дерга аьнналар тхоаа, — яхаш дувц С. Магомадова. — Цхьабакьда, оаха деррига балхаш духхьал тьоай низаца чакхдаха лаьрхlар. Массане а хьинаре бора болх, цхьаннена а норта тоха безацар—«Цхьанне массанена а хьалхара, массане а цхьаннена хьалхара» яхача доаьнагlа бора болх. Иштта бе а беза болх подрядни коллективо. Цудухьа бригада хlара члено де хlама ше лохар шийна. Вlаши новкъостал дечен ткъичах хьалхара болх бе дlауттачен хlама ха къоасцар цхьаниe а.

Цу деношка бригадир, боаламе эттара опытнегlа болча механизаторех цаl, маст-масте ше хоара кlаьдвеннача новкъоста хьалхара трактор лала. «Т-150» яхача трактораца дийнанке а бус а сенаж lотlаеш хулар Шейлиев Висарт. Дукхагlна даькъе цукна новкъостал дора бригадира.

Иштта сакхетам болаш хилар а оасаре болх бар а бахьан долаш аьттув баьлар бригада из маькхера доакъар ца дойташ кlалхардакха. Хlанз сангарашка я 1000 тонн сенаж — лийрхlачул шозза дукхагlа. Хlаьта бригада хlанз шозлагlа люцерна хьакха кийчлуш я. силосан мошача доакъарин лаьрхlа дlайийнача хьажкlаштен ткъита культураштен lунал ду.

М. ПАГАЛОВ.

КХОАЧАМ ХИЛЛАЛ IАЛАШДЕРГДА

Маlгалбекна районерча «Кавказ» яхача совхоза хьайбаш леладеш кхо ферма и—шурий-товарнин, хьакхий-товарнин, ма леладеш. Хьайбай продукци дукхагlа яккхара доакъарий чlоагlа база хьаьнза яргьац.

Цу гlулакха эттара довр хlамегlарча культурех цаl я хьажкlаш. Цудухьа дукхагlча лаьттаьщка дlае лаьрхlад уж боахама кулгалхошен специалисташей: ялатйна лаьрхlа дlайийнай 400 гектар, хlаьта силосан мошача доакъарийнен лаьрхlа — 530 гектар. Цул совгlа, ка бола ялаташ чуийца мукъаьйнача 300 гектара тlа а дlаюврга хьажкlаш.

Иштта хьежкlаш дlайийча йиш хургья 9 эзар тонн — планал 1000 тонн дукхагlа — силос lалашье, хlаьта иштта шелал хьатlеялца мошача доакъарца хьайбаш кхаба а. Хьаш шелал хургда ялата фу а.

Ялатийна лаьрхlа кхаю «Вир-42», «Краснодарская-303», «Краснодарская-362», «Одесская-10» яхача сортех йола хьажкlаш. 400 гектарах 126 гектара тlа дlайийнараш хий дехаш я. Хий ца дехнача лаьтташка дlайийнача вокхарех ялатийна лаьрхlа 30 центнер яккха дага ба кхаш леладераш, хlаьта хий дехача лаьттай хlара гектара тlара — пул пхи центнер дукхагlа. Ялатйна лаьрхlа хьажкlаш кхеелга Кухаров Николая бригадина тlадиххад.

— Гуччахьа дlаарда аз — укх шера хьажкlаш дlае а болабалале чlоагlа къахьега дийзар тха кхаш леладерий, — дувц бригадира. —Хlана аьлча, тха совхоза гa хьеенай «Малгобекский» совхозера тесса дига даьдача лаьттай эзар гектар. Цудухьа 9 шо мара доладалазар тхо хьажкlаш дlае.

Хьалхара культиваци яьккхача, цунна тlеххьа аммиа тух тессар кхай тlа — химъоасаро чlоагlа новкъостал дир бирсагlа дола оасар дlадаккхара. Укх деношка шозлагlа культиваци яьккхай, цу цхьан ханна хlара гектара тlа 50 килограмм нитроаммофос а тоссаш. Уж ерргга агротехнически мероприятеш кхоачашйир трактористаша Долгов Михаила, Еремеев Ивана, Воронцевский Виктора.

Шоай йоакхо ярах цхьатарра дика тlаьннай хьажкlаш. Индустриальни хьисапе хьажкlаш кхееча М. Долгова вlаштlехьдаьккхад кхаш оасарах геттара lоцlенде.

— Оахош хlара гектара тlара фуалъаьлча хьажкlий 40 центнер йоаккхаргья аьнна, хеташ ва со, — гlадаеха дувц хьажкlаш леладечо. Тlаккха дlахо йоах: — Дукхагlа яха а мег. Ераш санна оаш долча гlадамех хьажкlаш а лета еза йоаккхий, фийг база болаш.

— Хьажкlаш чуэцаргlола техника хlанзале а кийчьеш ба хьажкlаш лелаераш, — йоах М. Долгова. Тlаккха раьза воаш дувца волалу, — во да, 400 гектара тlара хьажкlаш чуэцара бригаде «Херсонец-7» яха кхо комбайн мара ца хилар. «Херсонец-200» яхача комбайнех цаl мукъагlа тхона дере...

Лаьтташ леладечо яхар нийса хет сона. Дика хьайкъа хьажкlаш чуэцара, цаl-м хан сона, шеть яла еза «Кавказ» совхоза «Херсонец-200» яха низ бола комбайн. Хlаьта из де дезар «Госкомсельхозтехника» яха объединеней я. Хlанзе а.

Силосан мошача доакъарийнен лаьрхlа хьажкlаш 530 гектара тlа хьалхеэ совхоза опытни механизатора Темченко Михаила кулгалдеча доакъарий отрадо. Цо бахха юкъейовлалъй коллективни подряди хозрасчете. Вухсоцаш хьахулачоа цхьа наряд а йолаш болх бу подрядни коллективни бергача членаша.

— Нагахьа санна вошц воттаг кийсъелча, цаl шолагlчун когаметта дlа а этта болх бе хоаш а санхетаме лакха дисциплина йолаш а хиларо, кхоачашъеш йола агротехнически мероприятеш тlехдика а йолаш средстваш кхоаро йиш хулийт планал совгlа къахьегама оасарле лакхъе, — йоах коммуниста М. Темченко. — Цудухьа оаха тхоашта хьалхашка декхар оттадаьд хий ца дехача лаьттай хlара гектара тlара юкъера лаьрхlача фийг чlоагlбаланза йола хьажкlаш йоаххача мошача гlадамий 220 центнер яккха, Уж 22 центнер планал дукхагlа хула. Тlаккха йиш хургья аданал совгlа эзар центнерах кlеспагlа доацаш мошаа доакъар аьттах дола.

Укх деношка 1297 гектара тlа кхачаш латта гуралъа бийна мукх чуэца болалургбе кхаш леладераш. Из чуйца балларца 300 гектара тlа доакъарийна лаьрхlа дlаюврга хьажкlаш.

Иштта кьестаю «Кавказ» яхача Малгобекски совхоза кхаш леладераш доакъара проблема. Мехка кхачан программа кхоачашъеча шоаш лоадл дакъа тар ма лу доакъагlа хилийта гlерт уж.

Б. ПРЕМЫСЛЕР.

Социалистически яхьа дневник

БАЬККХА ТОЛАМ ГIАДВУГАШ ВА

Вахача ваха хlара дийнахьа эшаш йола продукци ма иотта дукхагlа арахецара, из дикагlа хилийтара тlаlертта къоасал доаттабеча Грозненски шурий комбината болхлоша боккха къахьегама толам баьккхар 27 июне. Деррига техникно - экономически хьоанкамий ах шера плаш кхоачашъярах рапорт делар цар. Цу къадиечa деношка яхи бетта планал совгlа цар арахецаргья 135 эзар сома маьхал чухьаалхьа йоаца йола тайп - тайпара продукци. Цу даькъе заданел совгlа арахецаргья 460 тонн мерзача шурий хьана продукци 150 тонн хьаьна йоаца продукци. Тlабоаlача июль бетта чеtагlа маьхал лакхе лерхl 60 эзар сом мах бола товарни продукци.

Къахьегама оасарле планал совгlа цхьа процент лакхъе декхарен тlаийцадар коллектива. Хlаьта ах шера заданe совгlа 1,4 процент лакхъяьй цо из.

Уж толамаш деккача предприяте бригадаштa юкъе яьркача социалистически яхье хьалхара метте хьийсай Ильченко Таисия Васильевна керте латтача бригада коллектива. 21 июне лерхl бетта план кхоачаш е ев, хlанз август беттa чеtагlа продукци арахецаш я из. Ше тlаийца декхарш тlехкхоачаш а деш, хьинаре къахьегаш я Сулеймановa Нина Евгеньевна керте латтача бригада коллектив. 22 июне рапорт делар цо ах бетта задани кхоачашъярах.

●

ЦАР КЪАХЬЕГАМА КАЛЕНДАРА ТIА—ИЮЛЬ

Доакхаш дола мехкдаьтта тlа-тlа дукхагlа хилийтара къахьача скважинашта капитальни текущи ремонт а еш, царех бийсса пайда ийбарх, хаьттан чоаккхаьра «Iаьркха долув» цlердаь хьедакхкара организацишно - технически мероприятеш чакхъяьхарах шоаш укх шера тlаийца декхараш тlехкхоачаш дец ба «Малгобекнефть» НГДУ новкъостал. Ханал кхи дl хьайна кхоачашъяьй цар их бетта план. Ер бутт боллела задане совгlа доаккхаргда 4540 тонн гарта мехкдаьтта, маьхала доаккхаргья 120 эзар сома маьхал чухьаалхьа йоаца йола товарни продукци.

«Малгобекнефть» НГДУ чуйоагlача промыслашта юкъе хьалха а яц шо укх шера тlаийца декхараш дикга тlехкхоачаш да деш йола коллектив. Царех я С. Тобоев, М. Кирнова керте латтача мехкдаьттаной коллективаш.

●

ОАСАРЕ КЪАХЬЕГ

Цхьаьйтталагlча пятилетка задани ханал хьалха кхоачашъяра дешлий декхараш тlа а дlха, шерра социалистически яхь йоаржаьча Всесоюзни геобогоническо доажа болхлоша база пайда ийбу производстверче шоай торомх кхоачачох. Цунга хьакха дика да цар доакхаш дола къахьегама толамаш а. Ер шу доладелча дешe технерча дентa [illegible] лелха цар матицкьал кхон планал совгlа производсвен болк [illegible] совгlа тонн геоволо бахкаш шийтта миллион совгlа кубически метр газа. Цу хьакхалий доакъе дукха хlама цо эшаш лерхl бетта план а кхоачашъяьй цар. Товарни продукци йоаца хlанзалца тlехкхоачашъяьй. Хьалхулача бетта чеtагlа маьхала йоаккхаргья 78 эзар сом мах бола продукци.

Къахьегама оасарле лакхъяра, арахецача продукцига дlабода мах лоlбара тарте оагlа задани а дикка тlехкхоачашъей я заводa коллектив. Къахьегама оасарле лакхъяра ах шера план 12,4 процент тlехкхоачашъяьй. Из хул тlаийцача декхарех керттера мошах лаьрхlа хийча дукха дукхагlа. Арахецача продукцига дlабодаш бола мах лоlбарах дукхаьл дlабахачи ше бетта производствена декхар цо 528 эзар сом.

Заводерча цехашта, участкашта юкъе ярьчача социалистически яхье хьалхара метте а хьакха, хlанзалехье лерхl бетта план кхоачашъяьй Преснякова Валентина Ивановна кулгалдеча товарни бийдан участка коллектив. Яхье хьалхагlа метте хьинкхай Беркинхоев Маьхьмад Башир керте латтача комбинированни установка болхлош.

Малгобекски района «Луч» яхача совхоза механизаторша 27 июнь хьатlаоттаба 300 тонн йол кийчьяай шоай хьайбашта. Цара юкъе лаьрхача социалистически яхье балха хьалхаш дика тlехкхоачашъеш къахьег Х. Бекова, М. Султыгова, Б. Ахриева, кхыбераш.

СУРТАШ ТIА: «Луч» яхача совхоза механизатораш (аьрдехьара аттехьа) М. Султыгов, Б. Ахриев, Х. Беков. Аьлех аргlаш деш [illegible]

В. ЕЛИЗАРОВА суртаь.

НОВ. Т. М. ДИДИГОВ ГIИШЛОШЬЯРАИ АРХИТЕКТУРАНЕИ ЙОЛЧА НОХЧ-ГIАЛГIАИ АССР ПАЧЧАХЬАЛКХЕН КОМИТЕТА ПРЕДСЕДАТЕЛАЛЛА ХЬОЖАВАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

У К А З

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо сецам бу:

нов. Дидигов Мурата Тамерлан гlишлошьярая архитектуранеи йолча Нохч-ГIалгIай АССР Паччахьалкхен комитета председателалла хьожаве.

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч -ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный,
1984 шу, 25 июнь.

Советаши вахари

АКТИВА ХЬАЛХЛЕНЦА

«Доал дара органий болча халкъа депутатий Советашна доаттабеча тІахьожамах хьадоала бераш доккхагІа хилийта. Веррига боарамех болча гІулакхаш тІаьра дахка а боахаме кулгалхой а болча доагІар чІоагІагІа кьадехаш а объективно а нах белга, харжархой наказаш кхоачаждара духхагІа йоакхо елга, административни аппарат эргейбоахам тоелга, кІезигъелга, правопорядок чІоагІъелга, Советски Іаьдала сий лакхдела Іалашде».

Халкъа депутатий Советий болх дІахо товбарах болча КПСС ЦК апрельски (1984 ш.) Пленума соцам тІера.

ТІехь - тІехьагІа города хьисапе ерваш, ходдуш йоагІа поселок Карабулак. Гьаьнара бІаре тІаоттиш да поселке хьалдаь доккхий цІенош, асфальт а жагІа а билла, тоаяй дукхагІйола улицаш, тикашка городачул дикагІа еце, вогІа йоашаш хьезна кІаха я.

Тахан поселке вах тайп-тайпарча къамех вола 9 эзар совгІа саг. Царна болх бе, салаІа моттигаш я. Карабулакски поселкови Совета территоре чуйоагІа химреагентий, вышкабетоний, рудай йоацача материалий заводаш, «Сунжанефть» НГДУ, производственно - технически база, новка газа КъулбасеІа - Кавказа контора, кхыйола промышленни а гІишлош ю а предприятеш. Иштта укхаза я районе повкыхагІйолчарех цаІ йола Кирова цІерагІа колхоз.

Гуш ма хиллара, доккхий а чІоалхене а боахамаш долаш предприятеш, организацеш я Карабулакски поселкови Совета территоре тІа яраш. Цар пачхьалкхен планаш кхоачашъяра, экономически а социально а дегІаухнига комплексно Іалашдара тІабийрза хила беза Совета беррига болх а.

Парте хьалхашка уттаду декхараш кхоачашдара теркаш тІабахнийтта къахьег Иванова Анна Васильевна керте латтача поселкови Совета исполкомо. Карабулакски территоре тІа мел йолча предприятей кулгалхой цу а боагІаш, кулгалхой Совет вІашагІъеллай укхаза. Бокхха лоархІам болаш да цун хьалхашка оттадаь декхараш. Совет хьож промышленни, юртбоахама предприятеша, транспорто, торговле, быта службаша мишта болх бу. Поселок социально дегІаахара мероприятеш уттаде еш, чакхйоах.

Масала, соавка апрель бетта хиннача аргІанарча сессе дийцар поселок товрах дола дош. ХІара кулгалхочоа хьалхашка хоадам болла декхараш оттадир. Цхьа шу даьача, 1984 шера апрель бетта хиннача сессе хьежар хьалха тІаиІца хинна соцам кхоачашбара фу даь. Уинаш тоеш, жагІа буллаш, шпаклеки токаш, турникеташ оттаеш балхаш даьй «Сунжнефть» НГДУ начальнико В. В. Сильченкос, КЗХР директоро Н. В. Лысенкос, колхоза председатель В. В. Кузнецовя, рудай йоацача завода директоро Б. Э. Далаковв, кхычар.

Цувца цхьана сесся дийцар шоаца тІаделла гІулакх кхоачаш ца деш болчарех а. Масала, кхача газа КъулбасеІа - Кавказа конторна начальника В. М. Атрощенкос дош лендар Набережни улица товргьа, аьнца. Из кхоачаш ца деш дисадар. Иштта, № 2 йолча юкъерча школана ше дергда, аьнна, шефски хоакъостел а даьлар. Сессе лаьрхІар из административни бехктокхаме озарэ доа Сунженски райисполкоме дІачудала. Ще цІенкаштта бехктокхаме озаргвольга хайча мара оарцагІваланзар В. М. Атрощенко шийна тІаделла декхар кхоачашдара.

Поселок социально дегІадахара де деташ дола гІуллакх деш бахар предприятей кхыбола кулгалхой: В. М. Мусатов, В. В. Кокурарь, В. А. Алдамов. Царех чІоагІа беш баьнхар сессе, хьалийхар шоаш бахаш а лелаш а йола моттиг тоелтІа Іалашдар.

Поселкови Совето тІахьожам лоаттабу пачхьалкхен планаш кхоачашъяра, къахьегама оасарле лаихъера. Сессешна, исполкома заседанешка хая - ханнахьа ювца а ювцаш, чІоагІъю плапаш, уж кхоачашъярах йолча отчеташка ладувгІ.

Совете херка вола 75 депутат болх беш ва колхозе, промышленни предприятешка, школашка, укхаздІеног учреждененшка. Цар хІара дийнахьа ахар мо шоаьнара масал а гойташ, кхоачашлу шоашта тІадилла декхар. Моттигерча предприятеша беча балха даим тІахьожам лоаттабеш а массаара комиссеш. Уж укхаза 10 л. Уж хьош сессешна, исполкома заседанешка дийца дешаш мишта кхоачашлу, балха тІа дола кхоачамбоацараш дІадахара оарцагІбоаш предприятей кулгалхой.

Депутаташа массаарча комиссеша хІара дийнахьа беча балхах бернат доалл. Карабулакски поселлова Совета территоре вІарча дукхагІйолча предприятеша толаме кхоачашъю пачхьалкхен плановй заданеш.

ХІара шерашера планаш кхоачашъеш, къахьегама оасарле лаьха йолаш хьайоагІа химреагентий завода, «Сунжанефть» НГДУ, производственно - технически база коллективаш. Дика вІаштІехьдаьхад укхаза къахьегама хьалаш, йоакхо ю болхлой быта а вахара а. Масала, КЗХР шоай болхлошта лаьрхІа дика цІенош, берий беш хьалъяьй.

Ала йиш яц укхаза санна шоай болхлошка хьожаш ба рудай йоацача завода кулгалхой, аьнна. КІезига хьалъю укхаза нах чубаха фусамаш. Йолаш яц берий беш, во да къахьегама хьалаш. Кхоачамбоацараш хилларга хьежка нах нест-наста балхара дІабуял, лоха я къахьегама дисциплина. Заводо кхоачашъьяьи чакхдьаьнча шера план. ХІанз а ала йиш яц беррига а низ тІабахнийтта къахьегилта укхаза вІаштІехьдаьккхаз, аьнна. Цкъа санна массехказа дийцар сессешна, исполкома заседанешка рудай йоацача завода болх тоабе безилгах. 1983 шера май бетта хиннача исполкома заседание цІенхаштта хьадийхар завода кулгалхошкара къахьегама хьалаш тоадар а пачхьалкхен план кхоачашъелта Іалашдар а.

ЦхьайттталагІа пятилетка дІайолаеича гІоне доккха декхар тІадисад Кирова цІерагІа йолча колхоза а. Пачхьалкхенга юртбоахама продукци йоахара укх шера а бІарччача пятилетка а планаш кхоачашъяра хьинар айдаь, дукха къахьега деза укхаза. Хьайбай продукци йоахара план колхозо кхоачаш ца яра нерттера бахьан да доакъар на таар.

Цудухьа, поселкови Совето къастта теркам тІа,оаттабу доакъар Іалашдара. Апрель бетта хиннача исполкома заседане боахам доакъарца Іалашбара шоаш де лерхІачох отчет луш хиннав Кирова колхоза нерттера агроном В. Золотарев нерттера зоотехник М. Мальсагов.

Доакъар Іалашдара юкъезай Карабулакски поселкови Совета территоре тІа мел йола йоакха а зІамига а организацеш. Совета исполнома болхлоша а доа деннаш аьла 10 тонн кийчъергья, аьнна.

Совета юртбоахама массаарча комиссе кийч а да, иштта исполкома заседанешка дийцад колхоз бІаьстан кхашкара балхаш чакхдахара кийчъаларах. Май бетта хиннача исполкома заседанешка мол луш диннаб колхоза кулгалхой деттаеш дола доахан аьхки леладара латераш кийчъярах.

КПСС ЦК апрельски (1984 ш.) Пленумо дІадех къахьегамхошта социально культурни гІулакхаш делга, вахара а быта а ерргга оагІонош ма могга товяр. Цу дешашта теркам тІалоаттабу поселкови Совето. Наьха сапаргІата доенхаш, нерладар доаьийташ дика культура Дворец я «Сунжанефть» НГДУ яр. Укхаза кул сакъердаме сайренаш, торжественно чакхдоах саг йоала яр, маьре ахар, хьехар дий накъабоах Советски Эсарс гІулакх де болха магирхой.

Иштта болх беш дац колхоза культура ЦІа. КІезига хул укхаза къахьегаме хьалха латтачарна. Чилман а культура а боахам болча цецаш вІашагІхетараш. Сакъердаме ца нагирдошта лаьрхІа чакхйоах сайренаш, хилаш читательски конференцеш, диспуташ. Цудухьа оаьрххІа исполкома заседаян а ль дийцар поселкерча культура учрежденеш болх товбарах. Колхоза ДК директор йолча В. А. Мироновайгара хьадийхар тІехьа да доахаш, цІенхаштта болх товбелга. ХІанз ала йиш я кІезиг дукха дийлуш боагІа на культура кхуврч. ВІашагІъеллай укхаза агитбригада, чулоацам болашагІа, сакъерамегІа чакхйоах сайренаш. ХІаьта а де деза дукха да.

Поселкови Совета исполкомо сагота а йолаш, тІахьожам лоаттабу уважІено лоравча моттигерча учреждение беча балха. Дукха къахьийгал больницена капитальни ремонт яра. ХІаьта а на таханарча дийнахьа дІакьайла латт, укхаза къычахьа дІахкуала безаш куа. Исполкома заседани а ль дийцад промышленни а юртбоахама а предприятеш стационара ремонт еча юкъеоаврах. ХІар тоха, басар хьаккха оарцагІбаьхаб школашкара техничкаш, медицински болхлой. Массава а оарцагІа а ваьнха, пхьоалгІа коль хьатІаккхачалехье тыела лаьрхІад больница.

Советий болх товбарах болча соцамо дІадеххача бесса, Карабулакски поселкови Совет дага я сессеш, исполкома а массаарча комиссей а заседанеш чакхьяхара практика тоа я еш, предприятей кулгалхоша беча балха тІахьожам лоаттабелга дІахо йодача хана чІоагІде, къахьегамен общественни хьинар айе.

М.-Б. ЦИЦКИЕВ.

Пятилетка кхоачашъяьр

— Тха цеха моттаи, ерригача объединене а этгера дикагІа говзанч лоархІам я Эсмурзаева Аата, — аьлар Грознерча № 19 йолча ателье заведующи Петросян Аркадий Александровна.

Иштта из хилара тешал ду цунца къахьегаш мел берш, цо доахаш долча къахьегама толамаша. ЦхьайттталагІча пятилетка задани хаьал дукхе хьалха кхоачаш а я, гІайоегІача пятилетка кхоаьагІча шера чотагІа къахьегам а кх кІанз укх саьота. Ер пятилетка чакхъяккхелехь хьевулаш йолча пятилетка задани а ше кхоачашъяраклеарах бІубен а я. Масала, укх шера хьалхарча квартала задани кхоазе совгІа тІакхоачашъяьй цо. Иштта да шолагІча квартале дакха толамаш а.

Хала хиларах балха букъожабо «Іаьдина йоахчарех» яц Аата. Дукха моттигаш хийсну ателье наькха заказаш сихха кхоачашдар дезаш. Уж санна гІулакхаш хийсделча цхьабола хІамаш тега мастераш балха тІехьа саце раьза хилац, тха смена чакхъьяйнай, аьлаш. Цхьабакъда, из санна дар Аата Тумиккаевна оагІонгатьара нийсденча цхьа моттиг нийсъелнацц тхона, кхаш, дуцц цеха кулгалхоша. Заказчика боккаш ца баккза шин сменегІа болх бе а кийча я из. шийна хулеш йола хало а ца лоархІав. Иштта хила Іоматьй из хало хиннача цун берало. Шиі дег няьнен сибат доазаш яц из, цун цхьа шу доаллашехьа уж кхолле цорех къестий йийг.

— Са да, нана, вежарий, йижарий а кийна дІаттер сона берий цІен кулгалхой, цига болх беш бела нах, со санна берий цІогІа кхьача беараш, — йоах Аатас. СкІйехьбоккхи Дайменка тІам чакхбьиннача гІазьагІара кале ширеш дар уж, тхаш, дагалуьщ цо дІакха ха. Сиха дІамера шийна шоллагІа хиннача дезалах. Эвар, дезар фуд цо вайтаж, дайчоаной даге ца бозийташ кхетам луш ьалхкелоре тхо берий цІенс воспитеталаше, боккльше. Шера тІехьа шу дедаш, сиха дІаязвар за. ПхийтгІа шу даьар берІ класс чакхъяьккхе цо со цу хана. ЦІавха дагадоацар хилар са вазаре. Гаргарча нахах цхьанна саг кай висавеш мотташ хиннача соца хьалхашка латтар со воше. Дег тешалар на иитте де шена. Бакъдар бакъ ца хилча далец. Къьстар берий цІенаш. Дукха юкъ йаалатха шоревир шоллагІоалехь вешца. Дег нанин доашна дика бой санна тхоайле вІашн хьерчаш, дезаш дар хаш дар тхо.

Доашта сарІ йолаш, уйлагатьа на арІан цхьа юкъаккхар Аатас. ШІалла дагаца хиннар хилар берашка кхийнача бийй вазаре. Берий цІагІа хьалхийна а я, вайнехьа оамалех а яц, а хоаш мотт а бац, аьнна, сиха гаргарча наха валар а я. це возача, бІарга ца вайнача бокхача сагага мяьра бьийтар. Укхаза юкъарделлараш дар дІалахча замаш юзденца Іадете мІарча законаш. Иштта мяьра вхача цуннох вегар хилаьзар. КІаьнк хиннечул тІехьагІа къаста йийзар мерах, тІешка кІаьнках а къасте йийзар, кІена айна, Іадате законаш на дІалахчачар дийна. Цкъа ноги дІаккхийттене нІсоза вхатт, оалаш да вай дай кица. ШоллагІа вахарх дІачара моттиг а тоахар цун. Укхаза нийсденна бахьан дар йийг хилар. Цу тІа гІалла цІтоьхьа а зулаш шоллагІа а дезар захар. Цхьабакъда, йийгм мачес дика кхетамлуш хьалхтешш, цунца яаш я.

Иштта хала йисаче хана ше балха дІатаргьар дезаш г. Караганда ВЛКСМ райкоме тІакхар комсомолка Аата. Цар ІахьбмаІте бозаме тІайдар. Сона гІо де уж оарцагІбалар, цар са дега мил йІоахал цІанхча йицдургьоц сона, кхаш, дуцц цо. Сиха балха дІавацйиттер, бер берий беша дІанийсдир. Цу нахьа тІара ца йоладак тІахйейча дежга кхачча йолча хама хІамаш тега мастер йоаш хьайоагІа из.

Вахаро боча Іамень йоаща Аата массава а а бакъдолча хІамаш тІехьа, харцонна чІоагІа духьаля йоал. Уж оамалаш шай хилар дІахьеякад цо тІенз шо къахьегаш йолча коллективе. Цхьан дийнахьа цунна гучадьхар ательке кассирка Гулейская Зинаида Федоровна зІадечиний нектанцоа тер а дец, лаичахьакен кашка дика деза ачча шай кнеа доккхига. Из хІаране а бІарчача цеха коллектива а балха Іатхьаш гІудаах дар. Кассирна ош йола чутаж сацийта хьяр цунга Аатас. ТІакха цоь тьаьа ховм бир цо цека а объединене а кулгалхошка. Цар а из бехктокхама озанзар. Цул тІехьагІа халкъа тІахьожама группа ше члена хиларах терре республикански халкъа тІахьожама комитета гІолле из гІулакх тахкха а тахкийта бехктокхама озийтар кассирша, балхецара къаста йийзар цун. Производство тваш доацана гІулакхашца цо воаттабеча къовсамах дола кхы дукха а масалаш доаладе йиш я. Иштта йолча Эсмурзаевай Аатай сийду коллективерча массане а.

— Хьинар къа а хьегаш, ше доп гІоздоккх толамаш деаргал совгІа, иштта болх бе Іомабу цо улара новкъарстий, шийца кхь лелаш бола хІамаш тега мастераш, — йоах ателье заведующи Аркадий Александровна. Цо балхах тІехдина хкета а я, укхаза хьиньела къахьегаш а хІамаш тега хьона мастер Дзабаева Роза. Цун хинна ученнаш ба хІанз закройщикаш бола Бекова Мальмуд, Мурзабекова Лариса, кхыберш. Уж иттеш ба объединеней Аатас Іалахьабоаь говзенчаш. Цудухьа нагархой цаІ лоархІам а Эсмурзаева. тьаьамчех эггара дикагІчарех

Хьаьмала къахьегаш вола саг массава а хинна вай мехала сийделаш. Царех цаІ а Іамаш тега мастер Аата Тумкизаевна. Дукхача шерашка хинарна къа а хьегаш, цо дахча толамаш белгалдоаьаш дукха совгІаташ тийнад цунна. «Социалистически хьаь котынарга кха массови сийлен Знак а цун наьха тІа лепеш. «ЦхьайттталагІча пятилетка ударник», «Объединене отличник» ахь сийлен цІераш ейнай цунна.

Б. КОСТОЕВ.

СУРТА ТІА: барзакъа тега мастер А. Эсмурзаева.

Дика чакхдаьккхар

Юртарча къахьегамхошта хьалхашца шоай тоазал гойта бокъо яхихара хьалхара ший тайпара экзамен хилар. 15 июне Сунженски районе Орджоникидзевская станице «Пятилетна дешагІча шера — хьаьрже тема», хьадла ритм!» яхача девизагІа чакхдьаккхача агитационно - художественни бригадай хьахарах.

Цига дакъа лоацаш хилар района ерригаш хІанз яц аьна тематически концертни бригадаш. ХІара коллективо хьагойтар балха планаш, гІуланх дара графикаш, выступленей сценареш, концертни программай репертуар.

Хьахар дІадоладир Серноводскерча юртбоахама техникума «Алые маки» яхача агитбригада. Цу коллектива программо хьалойт юрта наьраш мишта кийчъю, пропагандо ю Кхачан программа кхоачашъяра.

«ЧІагарг» яхача Красноогтябрьски юртарча культура ЦІен агитбригадас планата моттигаш сатирически частушкашца тупадлаш, прогулщикаш, кхунаьрдай бела йоахаш хьагойтар боахама цар ду ег. хІаьта хоастабир производства хьалхалаьтта Алиев Сульян, Булгучев Мовдал.

Кирова цІерагІча совхоза СДК агитколлективо ший программа хетаьяр Даалена кхерам тІаьттача Іерашка хьалхарчара хиннача. хІанз илат хьуанъадеш боахараша В. С. Шамардина, И. А. Горзоева. П. А. Ероша кхыбараш.

Жюрена хетачох дикагІьараш лаьрхар Ассински юрта культура ЦІени «Асиновский» совхоза «Новкъост» яхача культура ЦІени агитбригадаш. Уж коллективаш белгала яр дика кийчо яь хиларна, теркам тІадаш ренжиссура. тайп - тайпара жанраш хиларна, гойтара гІатта цех тайда вцарца.

«Новкъост» яха агитбригада шай вали—визетни карточка доладии я, цунца дІайолаю цо шай программа.

Шоашна дешархой а болх беш бола нагархой а болаш хиннача «Налт» яхача агитбригада доакъашкоца шоаш оттаьча номераща хестабора хьалхалаташ бола баьцадараш лелалереш: Дунаева, Маслова, Петрова; дикагІбола доярхаш: Наличева, Панарина, Сагадиева. Ирача меттаца бегбаьяр спекулянташ, корта бохабу малар меларашнахьа хьакъ дувраш.

Э. АБДУРАХМАНОВА.

Керттердар—бехктокхами дисциплиниех

ХІаране дог ца лазе...

Назрановски трикотажни фабрика коллектива, укх шера дІабахача пхи бетта производственни декхарех халла лоархІаьа. Цхьабакъда, къаьст-къаьста продукци арахецара декхар кхоачашдиьдац цо. Пхе бетта 238 эзар маІача наьха пазата барзкъаш хьаде дезача арахийцараш 133 эзар мара дац. 744 эзар кхалнаьха чухьнахьа дувхаду барзкъаш хьаде а дезача а деза арахийцараш 633 эзар мара дац, хІаьта плавах 64 эзар барзкъа кІезагагІа да арахийца спортивни дарацц. Дукхьал бераша лаьрхІа барзкъаш арахецара план мара кхоачашъьацц фабрико.

Фуд цу дерригаг бахьан?

Хоаш ма хиллара, дисциплинагара дІадолалу дерригга. ХІаьта из воча хьале я фабрика. Хьожаргда вай, мишта пайда яц фабрикерча болхлоша балха ханах. Тхо цига нийсденнача дийнахьа (из дар 31 мае) ІуйрийІа балха тІехьвальлар фабрикера 64 саг. Царех массехк саг цхьан сахьата совгІа а воалаш. ХІаьта 10—15 минута тІехьа баьнараш-м новагІо бар. Фабрика директор Мисько Евгения Александровна ше а яьлар 15 минута балха тІехьа, нерттера инженер Тумгаев Іаьит 10 минута мера валанзар. Вешта, бехи бераь мугІарерча болхлой, кулгалхой шоаш а ханнахьа балха хьа ца баьхача.

Ше тІехьайисара мукІарал деш Евгения Александровнас аьлар: «город Орджоникидзера ух со хІара дийнахьа балха, транспорт ца кхеташ моттиг хийслу».

Укхаза цхьаьнха а да уйла я евкг. Нагахьа санна фабрикна кулгалхой, юкъерча оаваой болхлой тІехьабуллаш хилча, малагІа юхь хила еза цар болхлошкара дисциплина хьехха?

ХІанз хьожаргда вай дІабахача пхе бетта фабрике мел миссал прогулаш яьй. Уж хилар 2115 сага-ди! Духхьал прогулаш ярах балхара дІаваннха вийзав 41 саг. Шоай лоІамагІа дІаваьлнав цу юнья 11 саг. ХІаьта из хьал нийса лелеш йолчоа тІера я фабрика администраци, партийни, профсоюзни организацеш. Прогулаш ярах хІара болхлочо предприятена доккха зе даьд.

ХІанз хьожаргда вай, мишта вІаштІехьдаьхад фабрике къахьегача наьха хьалаш. Лоацца аьлча, уж хила дезача боараме дац. Хьоарган вай номер цхьоалагІа бола хІамаш тега цех. Укхаза бехача тховнах догІа чуух. Цу цеха бригадира Лолохоева Любас тхона дийцар 29-чен 30-чен мае 16 сахьат даьнначуа тІехьагІа тховнагІа догІа чудар бахьан дозаш болх ца беш конвейер соцаь хилларах.

Тха цезех ярел бе-бакха ядар цу девошка. Кога хьакхииг къайлайоаккхаш хий латтар цхьоалагІчен шоалагІчен цехашка, дуьц цо. Ерригта дикагІа йола конвейер хиво йоцаьяр 28 мае. Из бахьан долаш барзкъаш тега малнкаш бархІагІча конвейера дІа-хьа кхухьаш дезна сахьат доалаьд хІамаш тегаргва...

Фабрика директора кабинете дагІа тха. Мисько Евгения Александровнас дуьц: «Тхона предприяте тхов тоабара эшар да 20 эзар квадратни метр рубероид, хІаьта таханарча дийнахьа долаш дар 8 эзар квадратни метр мара яц».

ДикагІа дац хьал цеха цехашка а. Фабрика ерригача цехашка хий чухкарал совгІа, чІоагІа бІехи я, хІанад из иштта аьнна, дьхча хаттара, шоп луш цхьоалагІча цеха хІамаш тегача, производства ветерана Олдоева Хьаде аьлар: «Оаха субботник дина мера цІена хилац тха пехе. Вентиляционни калориферан тІа сомма дом буж цІир далале. Цеха уборщица яц, аралара чуйача кхонкарчаца, хьаанлгаш цІено ю тха балха моттигашка, ІуйрнІа хьадахкача балха моттигаш цІеньеш дІадода тха нийсса ах саьтІа.

Кхы а дукхача кхоачамбоацарех дийцар тхона фабрика цехешкарча болхлоша. Царех да цІавкхи а йиллача ханах алапи па эцаш хилар, закройни цех бакьен долаш цхьоалагІен шоллагІен йолча хІамаш тегача цехий болх боагІача боараме дІа ца бодаш хилар.

Закройни цеха начальника Евтушенко Ольга Григорьевнас дуьц:

— Продукци хьаяра тхона лоаттаеш йола бийдал Іалахмате во я. Цул совгІа, цеха дерригта балхаш кулг-наре де дезаш да. Цудухьа во лоархІаю тха цех цІийна хьалхашка латтача декхарех.

Лоацца аьлча, къахьегама оасарле лаихьяра, цунга дІалодар лохдара дола наькьаш лоахаш бац фабрика рационализатораш, изобретателаш. Уж оарцагІбахара хІана деш яц предприяте партийни, профсоюзни организацеш. ХІаьта фабрике я кхоллетиа совгІа коммунист чуроагІа партийни организаци.

Дукха бар фабрике алапи ханнахьа хьателаш, массехк ди тІехьа доах, яхаш, летхъаш хинна болхлой а. Ший ханнахьа баьча балхах доагІар нахагІа дІанагІчийтаро а айбу наькха къахьегамара безам. На цІевнкха дика а дийде бокъо яц фабрика администраци.

Шоай хьаьналча къахьегамна дукхача хала деза уллув бола бечарна дика хьокхам а хила дІавтте нах шортта ба Назрановски трикотажни фабрике. Царех ба хІанз цхьайттталагІча пятилеткан чотагІа къахьегаш бола хІамаш тега мотористаш Д. Дерсигова, П. Богатырева, царел дукха тІехьа ца бусаш болх беш бола Дидигова Марина, Тутаева Ася, Тумгоева Лайла, Амхадова Роза, Шакриева Аьсет, Кокурхоева Зина, Муцольгова Зайнап, кхы дукха а бараш. Цу хьалхалаттача наьна балха опыт тІехьабусаранцта, кагирхоцта дІайовзийтар нерттера декхар да фабрика кулгалхой. Предприяте шортта я хІала пайда оцанза йола торонаш, уж гуча а йоакхаш, царех дикагІа пайда эца хьашк еш фабрика кулгалхоча.

А.-Г. УГУРЧИЕВ.

Дулх а баьцадаараш а

Массена шу мара дац «Грознефть» кхача объединенена «Нефтяник» аха хьайбаш кхоабеш баьцадараш хьалкхедуш совхоз вІашагІъелла. Из а йиллаар Шалински района Гехтаьвара Баку бодача наьха йисте кІотаргаш а тІайоаш кхаце эцаш иллача лаьтта.

Цига хьалхьй цІи ментар лаьтта дІаловацаш йола 40 теплица, укх шера царех 31 теплица чу нарсаш хьалххою. Хумаидов Деккха кулгалдеш йолча бригадерча болхлоша; хІаьта цкъан теплица чу — помидореш.

25 июнь хьатІаотташ баьцадараш кхедеча болхлоша шоай объединенена чуйоалле йаима Карабулакерча, Малгобекерча, Горагорскерча, кхыче моттигашкарча оаций тикашца дІаьхийтаб нефтянишдаров бахача нахаган йоаха 70 тонн нарсаш, шера план 120 тонн йолаш. Цоа хьанюда 100 эзар сом.

ДІахо йодача дене теплицаш дукхагІа хургйолаш я цига. Проектно-сметни документаци оттадьд цаІи ази гектар хулаш долча лаьтта Іен эменлаь баьцадараш хьалхедергдола теплицаш хьаьяра. Лаккха укх шера хьалхь йоаяраш а дІалархІача 4,5 гектар лаьтта дІалоьца теплицаш хургьа цу совхозе.

Хьинар айденна къахьег баьцадараш кхедеча болхлоша. ХІаьта церна чогІь хьонача социалистически дукхе хьалхе йоахаш хьабоагІа Мудаева Зулпа, Хадиммурадова Азман, Бопцаева Малкан, кхыбараш. Цоаь ди дІадахийтац цар шоай балха норманаш дикха тІехкоачаш ца еш.

«Нефтяник» совхоза хьайбие лелдараща укх шера 55 тонн дулх а дІадаьхийтад оршй тикашка, хІаьта а шу чакхдоалехь кхы тІа 115 тонн дулх деххе лоргІаш а ба.

Иштта мекха Кхочан программа кхоачашъеча шоай дакъа лаьцаь нефтяниаща а.

С. АУШЕВ.

СУРТА ТІА: «Нефтяник» совхоза дикагІбола баьцадараш кхедераш [аьдделъара оттарар] З. Мудаева, А. Хадимурадова, М. Бопцаева.

З. АМЛИЕВА сурт.

Кхачан программа мугІара тІехьашка

АХАРХОЧУН КОВ КЪИЙ ЦА ДАЛИЙТАРА

Юрта бахаш болча хІара дезала коа беш, кхоабеш доахнаш коа тІара оалхазарашй хургдола хьалаш хьадар да СССР Кхачан программа тІа эгера доккхагІа дерех лерхІаш дола декхар.

Коа беш хилар дикча бакъахьа долащ хІама хиларах шек волаш саг, хетаргахьа, хургвац. Кхачан программа 1977-ча а 1981-ча а шерашна тІанийдаьча КПСС ЦК а СССР Министрий Совета я соцамашен хьадийхлад гражданий шоай доалахьарча гІоина долча боахамашка юртбоахама продукце производство шерьара керда наькъаш, коллективни бешамашн огородаши лелаир дІахо дегІадоаладара нийсьваш.

Цу нердача торонех пайда мишта ийбу, коа лаьтта леладелгеи хьайбаш леладелгеи кхы а эффективнегІа ялийтара/ фу ше деаь, дикагІа кхетадергда. хетаргахьа, хьалда долча масалах. Цудухьа безам ба са ер заметкаш цхьан юртарча усадьба гІулакхехи йоакхо е езарехи дувцарна дІайолае.

Волгоградски областа районашка, го баьнхача бешамашта юкъе хи атагІацка ядача вазаний станицашка гІолІа лелаш. Терновка яхача отарашка вахаколхоза механизатор Валерий Серафимович Никуличев волча нийсвелар со. Из воазийтар сона моттигерча кооперативни заготконтора директоро Дмитрий Петрович Превраснова, эхара дикагІча дулх лоаттадарех цаІ ва, аьнна.

Цо дийцар бокъоца бакъхилар кхетадир аз тхоаш цу механизатора коа наІарех дІачудоаллаше. Донкха чухьдиъ цІа а долаш дола цІеннош, паргІата левада, доахан латта моттигаш — деррига тешаш дора из лаьрхІа бола, дукхаа доакъош дола ахархочун боахам хилара.

Цу дезала бе етт, шиъ шиккар, сиргІкиг, шиъ хурск, шиъ гаье, шиъ устагІа, шовзтъа корта коа тІара оалхазараш—котамаш, гІаькаш, бобашкаш. Іаьсий дорста а дий доих НикуличевгІар. Хьахий дулх нерттерча дакъе дезала дут, котамаш, гІакаш, бобашкаш санна. Жебо — бераша валенкаш худийт, гаьзараша — кулгаш, йоахкаргаш, шарфаш, свитераш. 46 сотых йолча участках кхетанца пайда яц: коартолел, тайп-тайперча баьцадарел, Іажел совгІа кхею доахана доакъара люцерна. Маькхал, шекарал, Іовнел совгІа продукташ практически вІалла яй а яц дезало. Цхьабакъда, нах «натуральни боахамах» бех укхаза аьлна хетаделча гІалат варгва.

Оаха Іадика ювцаш, из хІама де йиза бокъо а йолаш дехар а ца деш, бокъона дІалийхар фусамдас Прекрасновгара шийна эшараш: «Сепаратор хиланза яргьяц тхна тІа из хьахкьачача. Сесага кетар еза. 700 сом деха дербатдаьр? Эшаргья. ХІаьта сайна а эшаргьяр, хилча».

— Сдатчик - ма вий из,— йоахар тІехьагІа Прекраснова. — Цунна-м хьалхарча аргІанна йоагІа. Цунна тара бараш ба ерригга тха план хьалхоабараш. Райцентр а кхоаб оаха, иштта Волгоградага а хІанниг йохьийт.

НикуличевгІар дезале вайна а кезар, дайнар а дукхача хІанзарча хинара ахархой дезалашка долаш дола хІама да, хІаьта цо дика гучадоах наькха шоай доалахьарча гІонна долча боахаматек общественна пачхьалкхенен юкъера гІулакхаш.

Теркалдалаш, фу дар Никуличева районни потребкооперацеш председателгара эгара хьалха дийхар, долчча бесса аьлча, хьадийхар. Сепаратор. ЦІагІа даьтта дакха йиш хулийташ йола из чоалхане йоаца прибор — хІанзарча юртарча усадьбе эшача дукхача механизмел цаІ.

Бензинаца болх бу хергхаш, доахан детта агрегаташ, доакъар тедаргаш, доакъардехиаргаш, теплицаш — из ерригта промышленни продукци усадьбе хьега кха аттагІа хилийта, цун оасарле лакхье лаьрхІа я. ХІаьта Центросоюзо деча лоархІамех, тайп-тайпара йола ахархошта коа эшаш йола зІамига техника арахеца еза 1,5 — 2 миллиард сома мах а, амма хІанз укх сахьате хьаю ма бахка совгІа-оцашагІа йоацаш 250 миллион сома маха. Кхыча дешаща аьлча, промышленноста тІалатт ахархой декхар.

Цхьабакъда, дицдалийта йиш яц, ахархоша дІадезаш дола уж хІамаш лоаттадара тьакъехьара моттигерча инициатива лоархІам бокха хилар. Халкъа эшача товарий номенклатурага юрта боахама эшаш йола продукция арахецилга ооадаккхара цІахила а хьоялага моттигашнарча организацешка кхоачашдулурголаш декхар. Укхаза лоархІаме да дукхьал юрта бахача дезала хьаштаген эшараштен чІоагІагІа теркам тІабахийтар, планировать деш уж теркалдар дезалий планах, дог-уйлах, бытах, догдоахилгах тийна ерригача общественни экономика а дукха хІамаш хилар дага сийсар.

ХІанзарча вахарча шерарча дезала промышленностагара эшарех дувцаш, шеко яц, гІадвуташ хІама да хІанз из. 20-чен 30-чен шерашка санна, городагара нерсаш, цІнлеторгаш, кІада дийха Іеш ца хилар. Теркам тІаозаш да механизатора Никуличева, шай коа на доллаше кооперацешка, палушуьбон а ца ехаш, балха водаш тІадуала баракъа доаца моддаш дербат даь, кетар ехаш хилар. Дукха доаш ма вий из, тІанкха хІана эшаш цо нарашн дома бараш? Из ма юртагІарча бахархой вахара хьал тоадаларах дола кхы цхьаькха тешал. Цхьабакъда, укхаза а я проблема. Цу вай йийцача Центросою

КАГИРХОЙ ХЬЕХАМЧА

Грозненски дулха комбината болхлоцуш юкъа дикагІйола производственница, общественница лоархІаш я колбасни изделеш формовщица, коммунистически къахьегама ударник Азиева Бенату. Вуршитта шу дизад укказа иза къахьегаш йола. Цу шерашка даим цхьа смени нормаш тІеяхкочаш а еш, цийца къахьегаш болча новкъостаща кадділза балза тІа хьекхам телаш хьайоагІарех я из. Ша коммунист хиларех тарра Бенатус ше дина бала бепел совгІа, нитте къахьегара серцегІбеа цехара болхлой. Массаза а кийче я иза керда бала цхьатечне болхлоша, кхьа тІехьабусш бархшта эшаш доло гІо-новкъестед да. Шай опыт, дикагІйола балза методаш дІа а йоьийташ цо хьалхдуба говзамчаш иттеш ба заводе. Цудукъе укказа эггара дикагІйола кагирхой хьехамча лоархІаш я из. Ищтта йола Бенату дукхача болхлоча шоагІа лоархІаши сибдеши я.

Коммунист яхача цІеро сий лакха лоттадера ший хьинар кхо ца деш къахьегаш йолча цо диазза дакъа лоац юкъарна балзна тІа а. Кханни промышленностa болхлой профсоюза обкома члене, цеха партийни организаце члене, профгруппарге декхараш массаза цІена кхоачашдаш йолчарех я Азиева Бенату. Цудукъе цкъе санар массаза а хийрчай ка цу юкъарча балза тІа.

Хьинаре къахьегаш цо дахьача толамий лакха мах а беш, дукха сийлен грамоташ, ахчен премеш тийнней Бенатуна. Цун махьха тІа лепаш я «Социалистически къье котъкьиинар» аха массеги сийлен Знак.

СУРТА ТІА: формовщица Б. Азиева.

З. АМЛИЕВА сурт.

КХОАЧАШЪЯЬЙ ДИЪ ШЕРА ПЛАН

ЦхьайтталагІча пятилетка задани диъ шера кхоачашъяра доккхий декхараш тІайіцад Грозненски швейни производствени объединене бІаьш болча болхлоша. Шоьш денна дош диза кхоачашдара шоай хьинарн низи кхо ца беш къахьийгача 490 совгІа волча болалочо хавал дукхка цхьаьа пятилетка диъ шера план кхоачаш а яь, хІанз къахьегаш ба уж тІадоагІача шера чотагІа. Царех ба хІамаш тега мотористкаш, коммунистически къахьегама ударникаш А. С. Тривулина, М. Зельмиева, Р. Астемирова, Т. Арсанукаева, З. Висигова, кхы дукхахбараш а. Цар цхьаккха ди дІадахийтац паІн ахи норма кхоачаш ца еш. Балгалдаккха дезаш да цар тегача бераньех дукхагІдараш патчахьалкхен дездала Знак йолаш хилар.

СОВГІАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

1983 шера алит, коргалаш, хьалтанцара йоала кхийола продукташ дукхагІа кхарел цапатталиалинне декхарш хланаш а социалистически декхарш а кхочушдеш хьалхалин дакхдарахи хьинаре къахьегархи СССР Лаккхеларча Совета Президиума Указца совгІаташ деллад:

Нохч-ГІалгІай АССР-е гІолла

ОКТЯБРЬСКИ РЕВОЛЮЦЕ ОРДЕН:

Тепсуркаев Мовлит Цамсудинович — Ачхой - Мартановски района «Новосельский» совхоза бригадира.

КЪАХЬЕГАМА ЦІЕЧА БАЙРАККХ ОРДЕН

Адаев Хумайд Алиевича — Ножай - Юртовски района Калинина цІерагІча колхоза бригадира.

Букуртаева ГІубуккъай Саварбика — Наьсарен района «Назрановский» совхоза звеньевойна.

Губашева Халипат Арсанукаевнана — Сунженски района «Ассинский» совхоза звеньевойна.

Исаева Хава Усмановнана — Шелковской района, «Шалинский» откормочни совхоза звеньевойна.

Хаджимитов Абдулатип Гелимбиевича — Ножай-Юртовски района Ю. Гагарина цІерагІча колхоза председатела.

Хидриев Юсапа Хьамбиддара — Наьсарен района «Экажевский» совхоза тракториста.

Шершнева Александр Васильевича — КПСС Ведана райкома хьалхарча секретаре.

Эдильханов Зиндин Дагашевича — Грозненски района «Заря» яхача совхоза бригадира.

ХАЛКЪИЙ ДОТТАГІАЛА ОРДЕН

Гиреев ІалаудиІна Султана — Ачхой-Мартановски района «Урожайный» совхоза директора.

Магомаева Тонсат Абдулхамидовнана — Ножай-Юртовски района Ю. Гагарина цІерагІча колхоза тхьамка лелаечоа.

Юсупова Зулпана — Надтеречни района «Надтеречный» комсий совхоза болхлочоа.

«ЗНАК ПОЧЕТА» ЯХА ОРДЕН

Алиева Кхокхийна — Шела района Куйбышева цІерагІча комсий совхоза звеньевайна.

Вамбатиев Сульян Буланкевича — Надтеречни района «Братский» комсий совхоза звеньевойна.

Баштаров Сулумбек Идаевича — Урус - Мартановски района «Горец» яхача совхоза звеньевойна.

Беков Зальманда Мурада — Наьсарен района «Назрановский» совхоза директора.

Джамар-Алиева Кхокхийна — Надтеречни района «Кругловский» комсий совхоза болхлочоа.

Демонов Николай Григорьевича — Сунженски района XX партсъезда цІерагІча колхоза тракториста.

Марзаева Табарак Хамидовнана — Ачхой - Мартановски района «Урожайный» совхоза болхлочоа.

Михаленко Галина Николаевнана — Наурски района Наурски плодопитомнически совхоза кертгерча агронома.

Тесаева Табарап Махмудовнана — Советски района Кирова цІерагІча колхоза тхьамка лелаечоа.

Хасмиков Шовани Бибулатовича — Грозненски района «Советская Россия» яхача колхоза тракториста.

Хрыкин Василий Ивановича — Сунженски района XX партсъезда цІерагІча колхоза тракториста.

КЪАХЬЕГАМА СИЙЛЕН II СТЕПЕНА ОРДЕН

Евкуров Абукара Лахана — Наьсарен района «40 лет Октября» яхача совхоза бригадира.

Мнаев Хьачила — Грозненски района «Заря» яхача совхоза тракториста.

КЪАХЬЕГАМА СИЙЛЕН III СТЕПЕНА ОРДЕН

Абуев Магомед Абдулаевича — Грозненски района «Юбилейный» совхоза тракториста.

Ванюченко Александр Николаевича — Сунженски района XIX партсъезда цІерагІча колхоза тракториста.

Волков Владимир Сергеевича — Наурски района «Калиновский» комсий совхоза тракториста.

Гагиев Овгий Махьмад-Салеха — Наьсарен района «Экажевский» совхоза механизатора.

Горелов Андрей Андреевича — Сунженски района «Ассинский» совхоза бригадира.

Иванов Иосиф Ивановича — Шелковской района «Гребенский» опытни комсий совхоза бригадира.

Истамулова Балката — Наурски района С. М. Кирова цІерагІча комсий совхоза бригадира.

Мукуев Айдарбек Таксеевича — Грозненски района «Гикаловское» яхача опытно - производствени объединене тракториста.

Пономаренко Иван Петровича — Шелковской района «Коминтерн» яхача колхоза механизировании отряда начальника.

Рыжков Николай Васильевича — Ленински района «Родина» яхача совхоза тракториста.

Сембиев Даут Якубовича — Урус - Мартановски района «Гойтинский» совхоза звеньевойна.

Сугаипов Махмед Мусаевича — Грозненски района «Атагинский» совхоза тракториста.

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛЬ

Адаев Саит Абдулвахидовича — Шелковский района «Пионер» яхача комсий совхоза тракториста.

Алхотова Айман Ушурмановнана — Гудермесски района «Терек» яхача совхоза свеклаш лелаечоа.

Байсуркаева Яхита Габаевна — Ножай - Юртовски района Орджоникидзе цІерагІча колхоза тхьамка лелаечоа.

Балиева Зулай Алаудиевнана — Надтеречни района «Новогорский» комсий совхоза бригадира.

Беков Макшарипа Мухьмада — Малгобекски района «Сагопшинский» комсий совхоза механизировании отряда начальника.

Гакаев Іаддалхьамида — Шаьла района «Предгорный» совхоза отделене управляющена.

Гириев Балука — Советски района Кирова цІерагІча колхоза тхьамка лелаечоа.

Дукаева Натя Магомедовнана — Урус - Мартановски района «Гехинский» совхоза свеклаш лелаечоа.

Евсеев Василий Ивановича — Малгобекски района «Кавказ» яхача комсий совхоза тракториста - комбайнера.

Кадыров Хусейн Мазыровича — Урус - Мартановски района хьекхарч лелаеча «Красноармейский» совхоза бригадира.

Кукуева Халдата — Ведана района Ленина цІерагІча колхоза тхьамка лелаечоа.

Санакоева Инапкъий Лейлайна — Наьсарен района халкъа депутатий Экажевски юрта Совета исполкома председатела.

Хаджиев ТІауа Мамаевича — Ачхой - Мартановски района «Орджоникидзевский» совхоза тракториста.

Хаджиев Шахит Юнусовича — Наурски района «Терский» яхача ма лелаеча совхоза комбайнера.

Хамидов Ваха Долхадовича — Гудермесски района «Гудермесский» совхоза бригадира.

Цокомаламинова Раиса Ивановнана — Грозненски района «1 Май» яхача колхоза бригадира.

Яхьяев Хасан Хусейновича — Шаьла района «Октябрьский» комсий совхоза звеньевойна.

«ЗА ТРУДОВОЕ ОТЛИЧИЕ» ЯХА МЕДАЛЬ

Асламанова Лайла Алаудиновнана — Советски района «Ленинский путь» яхача совхоза тхьамка лелаечоа.

Аюбова Майсарата — Ножай - Юртовски района Шерипов Асланбека цІерагІча колхоза тхьамка лелаечоа.

Белохова Зоя Григорьевнана — Сунженски района «Ассинский» совхоза профсоюзни комитета председатела.

Вахидов Саидбек Мухадовича — Шаьла района «Сержень - Юртовский» комсий совхоза тракториста.

Гапархоев Михаил Берлеевича — Сунженски района Орджоникидзе цІерагІча колхоза тракториста.

Гриценко Николай Александровича — Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза тракториста.

Дашлакаева Саидат Маусаровнана — Гудермесски района «Новогрозненский» комсий совхоза бригадира.

Зелимханова Наташана — Ведана района КПСС XXII съезда цІерагІча колхоза тхьамка лелаечоа.

Имагоев Хосбота Ахьмада — Наьсарен района «Назрановский» совхоза звеньевойна.

Корагов Яхьъяй Башира — Малгобекски района «Сагопшинский» комсий совхоза тракториста.

Корольков Александр Аниновича — Наурски района «Советская Россия» яхача комсий совхоза тракториста.

Мадаева Ванажу Вахаевнана — Ачхой - Мартановски района «Овощевод» яхача совхоза звеньевайна.

Малаева Тамара Шахидовнана — Грозненски района «Тепличный» совхоза бригадира.

Мержоева Айюпа Лидайна — Ачхой - Мартановски района «Бамутский» совхоза бригадира.

Сейдулаев Шахид Дудаевича — Шаьла района Сержень-Юртовски комсий совхоза тракториста.

Солтаханов Муса Исаевича — Надтеречни района «Кругловский» комсий совхоза тракториста.

Фролова Лидия Егоровнана — Грозненски района «Атагинский» совхоза партиома секретара.

Хозиева Пална — Урус-Мартановски района «Труд» яхача совхоза свеклаш лелаечоа.

Эльбрусов Сайгахмет Асхабовича — Шелковской района «Красный пахарь» яхача колхоза тракториста.

Эрбулатов Заудин Исаевича — Надтеречни района «Знаменский» комсий совхоза звеньевойна.

Грозненски «Металлист» яхача заводе эггара дикагІа лоархІачарах цаІ я. А. Я. Конешнила керте латтача сборщикий бригада коллектив. Цхьаккха смена дІадахийтац цо ший норма 125—130 процент кхоачаш ца еш. Дукха ха йоаццаш балха [illegible] кхьекха алапи нІдергдолча кердача методагІа къахьега йолаенна бригада. Укказа вІашагІъеллай бригадир керте латташ йола бригада совет я. Кердача формагІа бригада къахьега йоласнначул тІехьагІа дикка лакхъеннай коллективна къахьегама овсарле.

СУРТА ТІА: белх беш я А. Конешнила бригада.

Н. ЦІАЙКВА сурт.

за даьккх, кооператорий товарни запасаш тІакхийттай 1983 шера 1 миллиард 560 эзари сома. ХІаьта уж Іара темпаш 1.7-за сихагІа лел товарооборот дегІаьхарал. Из да цхьан оагІорахьара, дукхи а тайп - тайпара товараш да юрташкарча тіекашка, хІаьта, вокха оагІорахьара, хІама эза ухараштa дІазиа царна эшараш доацаш а да, яхнага.

ХІанззаьща вай дийцар дар, юртарча дезала эшар фуд яхача дешах. ХІаьта хІинз дувцартда вай, фуд наьха шо-шоай доалахьарча боахамаша обществана луш дар. Долалуча хана вай дийцача ковна-карта да вола механизатор Никуличева цхьан шера дехкад кооперативни заготконторага дийна долаш эзача эзар килограмм гаргга дулх.

Дулха да из е кІезига да? Геттара дукха да. Юкъера лаьрхІача мехка юртарча цхьан ковно доккхих шера 230 килограмм дулх, цунах пачхаьалкхенга докк 30 — 35 килограмм хулаш дола дулх. Амма из дерригa 85 миллион дола шо-шоай доалахьара боахамаш хьайіцача юкъера лаьрхІача хулаш дар да, хІаьта 30 процент совгІа ма дий цхьанна тайпара дола хьайба коа доаца дезалаш. ХІаьта а вокхар хьаю мехка ерригача юртбоахама продукцех 25 процент, коартолаш — 60 процент, баьца дааращ — 32, дулхи шурех — 29 процент.

Юрташка бахача наха доккхача даькъе шоаш кхачан продукташца Іалашбеь ца Іеш, дикка доди уж пачхьалкхенга я. Коартолаш кийчъеча пар лаьца даькъа 27 процентага кхоач, баьцадаараш — 8, дулх — 5, шура — 7 процентага. Оацда проценташ я уж. Масала, дулх дийна долаш эзача 1100 эзар тоннага кхоач.

МалагІча новкъа йолх уж «дийна тоннаш» ахархочун коара араьлча? Никуличевгіар дулха тоин яйдача заготконтора райцентр йолча казаний отарех хьахиннача машиностроени а гІишлошъяра индустри а йолаш йолча дикка йоккхача города комиссиони торговле гІолла дехкад. Эзараш бола цун бахархой дулхаца Іалашбу дукхача даькъе духхьал района вурийтта юртарча ахархой коарча боахамаша.

Горожаний дулха рациона боккхача лоархІаме да кхьеча моттигашкара ахархой коашкара доахан а. Масала, Омски областе шера сага сих кхоачача 70 килограмм дулхах, 28 килограмм наьха шо-шоай доалахьарча гІонна долча болламаща ду. Из цифра ахархой боахамаши хьайбаш леладелга дегІадоаладара дукхача шерашка тІахийтача низехи (бахача наьха доалахьара доахана ворхІ шера 60 эзар бежан-корта тІакхийттаб), хІаьта ишт a практически деррига совдола дулх, потребительски кооперацега гІолла ий а деш, городашкен поселкашкен доххилга вІашітІехьданкхарахи хьахиннар да.

Болаш ба наьха шоай доалахьарча доахах пайда эцара бола цхьакха никъ а — договораш дар.

Бахача нахех обществени боахамои вІашиддеча договора маІан латт: дезалаша декхар тІаэц къа а хьегаш доахан кхедо, дулх е шура заготовительни маьхех шоай аргІана ахархочун гІонна бола боахам доакъарцея цхьадолча кхьча гІулакхашцен Іалашбеш йолча колхозага е совхозага йокха. хІаьта тІехьарчар шоаш яийха езача продукце планаца из дІа а лоархІ. Общественни боахамашта иштта бокъо лу шоай балкахошнаре нагий доахан яйде а уж чукхаба дІаувттаде а, укказа а даьнна дулх планови задани кхоачашъяра юкъе а доххийташ.

Львовски областе, масала, коа тІарча участкаех дикка хьинаре пайда нийбу пачхьалкхенга расчеташ яра. Наьха шоай доалахьара Іул дохкха да дика. областерча деррига деттача доахахи хьахкарчеши ахаш я цунца. Цу тІа а колхозашен совхозашен рагьа а хиле дохи бахача нахага ІаьсиЙ, хурсаш, кІоригаш, гІо ду бахархошта доакъарца а. Цу дерригех хилар бахача нахагара доахани шурех айярах дола ятташ эзараш договораш дара йола кІийле.

Из деррига дика да, нагахь санна хьакъалера договорни порядок телха а ца еш чактйоахе. Из новкъа дале а, цхьайолча моттигашка (иштта гІулакхаш нийсденад Львовски областе а), общественни хьайбаш лелаеча шоай харцахьа дийнараш къайладахьа гІерташ, колхозашен совхозашен, бахача нахаца цхьаккха договораш а ца деш, нийду царгара доккхий доахан, чуоттаяь кхоаба а ца кхоабаш уж пачхаьалкхенга дохка а доххаш. Шоай тайпара я доахан кооперацега а ца дохкаш колхозага доххийтара наха воздействия яра способаш а. Цхьанахьа мах сов тел, дулх нийду тела, доагІаш доана маьхаш а телаш, вокхазахьа — низ бу. колхозникашка шоай лоІаме доахан дохка а ца доххийташ. Цу гІулакха гІо ду царна цкъаза кооператораш кхоачам боллаш оперативни ца хиларо, шоашка дІаяца, яхаш, кхухьаш дола дулх ханнахьа дІаэпа царна ца харо, кхьча заготовителаша конкуренция алхха хІоаггІа наха хоттаж дола товараш доххарца мара лелае царна ца харо.

Цу тайпарча гІулакхий уйла еш, цІаьнха а вІаьнха а дагаух ахархой коашкара продукци кІезга вІашітІехьданкхар чІоаггІа уйла яь леладе дезаш а чоалхаме а гІулакх хилар, из геттара цІена, бокъонца пачхаьалкхен подход йолаш лезаде дезаш хІама хилар. Цунна хила беза партийни тІахьожам, партийни влияни, бала а ховш кхетам бала беза кадраштa. Лоадам боацача, опыт йоацача сага бІарго теркал а дергдоапача харцахьача гІулакхо, уйла а яь уттаяь йола заготовкай порядок телхаяро доккха зе де тарлу наьха шоай доалахьарча боахамаштен общественен юкъерча гІулакхий системана.

Царна юкъе дез гІулакхаш дукхкача тайпара а чоалхане а да. Бокъонца лаьрхІача мехка агропромышленни комплекса ІалаьмаІе лоархІаме ячейка я хІанзарча ханара юртара ахархочун ков-карт, хІаьта диккача даькъе дига латтача гІулакхех тайша да парте бедгалъяь продовольственни проблемаш кхоачашъечар толамаш.

М. ЗАРАЕВ.

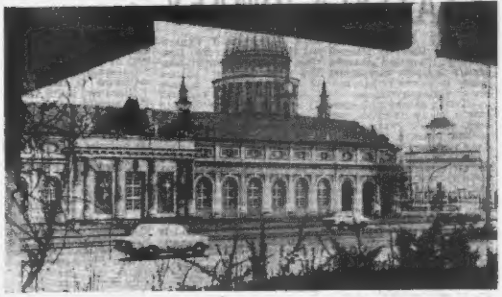

ГДР. Культурни а исторически а моттигаща вІаьхий йолча Потсдама массеги шу хьалха ІотІакхийттай цхьаькха я. Из я цхьан къаьмча реставраци еш тоалача города здание чу хьийжала кино Музей (сурта тІа). АДН — ТАСС фото.

Гаьна доле а гаргара мехкаш

МАДАГАСКАР: СОЦИАЛИЗМ ХЬАЛЪЯРА НОВКЪА ЙОДА

1975 шера 15 июле фрегата капитан Дидье Рацирака — хІанз адмирал ва из — хьожавир Мальгашски Республика эггара лакхерча Совета президенталла. Цу шера 30 декабре референдум хиннача хана 95 процент болча мальгашцаща чІоагІвир из цу гІулакха тІа. 80 шу даьннача гІолла нитта чакхъяьлар курача а паргІато езаш долча а халкъа дукхьала оакхарий хьисапера репрессеш лоаттаярца белгалъянна хинна Французски колониализман неоколониализман зама.

Французски колонизма къизача тайпара тоІадора моллагІча бесса гІийрта а мукъаленга яхача гІертар, мальгашцашта, къьмттел, шоай наьна мотт лебе а бокъо а ца луш. Цу низ-Іоткъаммо тІеххьара а колониализмана дукхьала лоаттабеча къовсама кхотабир дилла цага бахаш хинна нах, новкъостал дир мальгашски къам хьахилара.

Референдум хиппача хана мальгашски халкъа дукха доккхагІа долча даькъо къобалдаьча хартега хьсина, дегІаахара социалистически никъ лаьцаб Мадагаскарe.

БархІ шера дукххача доаькъошна дикка прогресс яьй мехко. Национализаци яьй банкашта, социальни Іалашона, ший электричество наха дІаннийсъяра, йоккхийча коммерчески юртабоахамех предприятешта, транспорта доккхача даькъа. 1979 шерага дезз 1980 шерага кхачалца йолча юкъа 82 миллион мальгашски франк дІадахийтад мехка юрта боахамга.

Предприятеш администратиии советашта юкъе ба къахьегамхой, къаьстта продукци дІаухийташъярий советашта. Ахархой вІашагІбетталу кооперативашка.

Цу дерригача гІуллакхех а дукххача кхычарех а хьахуя социализм хьалъяра новкъа дІахьалхашкахьа ахара йола дикка потенциал. Амма цу толамашта раьза болаш берригаш бац: империализма ма хулла духьале ю Мадагаскара прогрессивни низашта.

Мехкага арахьара хьатІахьарча декхар алхха 1,5 миллиард доллар (кхы орисентаци йолча Берег Слоновой Кости доалла декхар 6,5 миллиард доллаш) мара доацаше. Дунен халкъашта юкъерча ахчан фондо займа хьакъехьа эггара халагІа дола гІулакхаш дукхьала дахьад Мадагаскара, цо лехача ахчах диълагІа даьнъа мара а ца луш, цунах а йоала шера 15 процент а доаккхаш.

Империализма арахьара еча цу давленена тІакхет чурча бурмуазе еш йола давлени. Бахархошта юкъе болаш болча къеча наха нийсса тІа-тІа дукхагІа хулаш латт мехка духь-духьа бола спекулянташи совдегархойн. Цар пайда ийбу хІанз а чІоагІъяланза йолча пачхаьалкхен аппарата низ ца хиларахи кховчам боацарехи.

Империалистий гІончаш антиправительствении лозунгаш тийппен саботаж лаца Іеш, халкъа массаш политически гІулакхашта кхерае а духхьала физически террор лелае а йолаенай. Аьттехьара бараш духхьала Мадагаскара кортмукъален конгресса Партена (АКФМ) духхьала хинна Іац, уж духьала ба мехкарча моллагІча революционни патриотически болама я, цар тІахьех президент Рацирака хІеваккхара, йодрыван балзи эггара тешаме боацача эггара лакхерча апсарех пайда а ийбеш.

Империализма гІончай наступленена духхьала латт алхха хІанззе ногашйолаш латта кІеззига мара боацача болхлой класс. Деррига нарадола класс я берригача мехка дІабекъабенна ахархой.

ХІаьта а революцен прогрессан низаш кхоачамболлаш да мехка, царна могаргда социализм метталоттае а из бокъонца котъякхха а.

Лакха я Мадагаскара дунен халкъашта юкъера авторитет.

ДегІаахара соціалистически никъ лаьцача мальгашски халкъа деррига дунен тІа ба хІанз революционни хувцамаши прогресси хьаллоацаш бола доттагІийи цуп гадоакхаш бараши, уж ба эггара хьалха социалистически мехкашка.

ДІакхетамзабарий Болама чухь чІоаггІа лоархІаш йола, герз дІадаккхара тІехьа, империализма агрессивни планашта духхьала къьстта вьлча Индийски океана тІара лоаттабеча къовсама юкъеяхача Мадагаскара дикна йоккха моттиг лоац къамий сообществе. Из дунен халкъашта юкъера ориентацин авторитети я Мадагаскар ший мукъе хургхилара йола реальни гаранти.

Мальгашски халкъа вахаре хьал лакхдара новкъостал ду мехка ІІаьхийча ресурсаша. Из да мехкдаьтта, кхерий кІор, уран, икъйола маьхе оахкалаш, юрта боахама чІоаггІа беркате дола лаьтташ, гІайренна гонехьара чкъаьрий рузкъа.

Мехка кулгал дара роль лелалургья АКФМ алхха ший массашцара бувзамаш чІоагІде а цу наьнъаца царна ший влияни лоаттае а дуппа моге. Президент Рацирака бокъонца хьаллоацаш волча АКФМ председатела Ришар Андриамандзату дукха ха йоаццаш заявлени йир, парте мугІараш, партийна организацей дуккхал дегІеннай 2 шарлы тІехйоладш. АКФМ членех 70 процент ахархой ба, болхлой — 8 процент, наги базархой — 15 процент, интеллигенташ — 7 процент.

ХІанз АКФМ бу болх тІаберзабаь ба дІадахача шара съезде тІаийца решенеш кхоачашъяра. Наха юкъе беча балхал совгІа, парте кІийлен тІара лоаут нитта да: хІама хьаде, хьаде, цІаьнха а хьаде. ХІана аьлча, халкъа ше хьадеча рузкъах тийша хургда цуп вахара хьали ший лоІаме хилари.

(АПН).

РЕППЛИКА

Айк Рона цензурана кІала

Дунен тІарча дукхача нахе терналдир, белгалдеш долча Европе шоллагІа фронт хьайІала 40 шу дизарца дувзаденна вІайоарьяль президента Рональд Рейгана прокламаци шийна хеттача бесса лоацдаьча цу хана антигитлеревски коалицега гІолларча малхбузехьарча союзникий экспедиционни низий главнокомандующии 1957 — 1961 шерашка США президенти хиннача Дуайт Эйзенхауэра цитатаца дІайолалуш хилар. 1944 шера 6 июне союзни бІу Нормандие босса болабеннача дийнахьа лондонски радио гІолла къамаьл деш, инарала Айка аьлар: «Малхбузен Европера халкъаш, укх Іура Франце форда йистошка Іоьхай союзнически экспедиционни группировка... Шо мукъалонла сахьат гаьна дац».

Дукхача хІамашта шоай хІанзара президент бакъве дагаболча цхьаболча американцаща дувц, цо Айка цитата тІа оттадаь дукха тІадамаш оттаданза даргдоаціаш хинна «эшаш йоаца кат-мет хІамаш дІайоахац хиларагІа». Амма иштта лоацъяьй из моттиг уж цо шу дузаш хилар бахьан лоаш укх деношка арахийцача Пентагона оиддача брошюра тІа а. Долче, венна дІаваьннача главнокомандующен президентех наьхараштa ценаура яра хьакъехьара дагалийцараш дерригІа кхоачидеш да. ХІана? Из да, инарала Д. Эйзенхауэра цу дукххача тІаламий метта аьннад: бІу цига Іобоссар «вай сий долча эрсий союзникаша цхьана» Европа мукъалакххара плана юкъе хилар да.

Хоьш да, политически деятело де деза гІулакхаш деш волаш Айк Советски Союз башха дукхаезаш вацар, амма ше тІема гІулакха тІара саг хиларах тарра тІемахой ІаьвалагІа оалаш дола дош нийсе, долчча бесса оалаш вар. Цунна дола тешал да тІом сейачул тІехьагІа араьнна цун мемуараш. Къоасттадаь аьлча, цо язду: «ЦІеча Эскаро чакхъьха кампанеш яр Германи эзара нерттера бахьан хиннараш».

Нагахьа санна Рейгани цун коллегаш, Пентагона цензурага хьежжа, уж дешаш а тІаэпаш беце, вай доаладергда Эйзенхауэра хетараш бакъдеш дола цІи хезача кхы шин сага хеташ хиннараш.

Фельдмаршал Бернард Монтгомери (Великобритани): «ВІашлухьала а этта, шинне лоаттабаьча халача къовсаме арахьара тІадоагІаш лоадама новкъостал доацаш цхьаь духхьала эттар Россе германски эскара берригача низа, хІаьта нот а яьлар. Вайна, англичанашта, цІаккха а дицлургдац Россе даь майра гІулакх».

Инарал Шарль де Голль (Франци): «Ший деррига низ агрессора духхьала а баьнкха, хІанз низ Іотгьаьма кІала доакхача дерригача халкъий дегаш тешадаьд СССР шоаш мукъадиргхиларах. Со шеко йолаш вац, советски эскарий турпала гІулакхий бахьан союзникаш котбаргхилара а хІаьта эрсийн французски халкъашта юкъа хьахиннача кердача бувзамах дуне хувцара кардинальни элемент хургхиларах а».

Укх деношка американски пресса тІа араюлача дукххача тенденциозни а дунен шоллагІча тІема европейски шинна а фронте фашистски агрессора духхьала лоаттабьча къовсама исторически лоархІам харцахьа боахача материалашта юкъе, цу дешах яхыца тайпара а объективни а дуацаш хиларца белгалйолаш я юристамеждународника Эллан А. Райэна (эІамагІчун) «Нью-Йорк таймс» яхача газета тІара статья. Шин статья йоалалушехьа заявлени ю автора, Малхбузе декхарийла яр Нормандe 40 шу дизара хетадаьча торжествашне Советски пачхьалкхен корта К. У. Черненко вехаьле.

Бакъда, язду Райана, советски саьтий бессабац Нормандe, амма уж хиннабецаре союзникашка толамболкхарлургбацар. Цо лерхІ, дунен шоллагІа тІом мара кІаьзззаца йолча хана кхы событи хиннац вІашагІкхийтта Штаташи Советски Союзи оагІох оагІув я теха моастагІчуна духхьала латташ. Из событи хІанз а я мугІарерча американцийи эрсийн бокъонца вІаши сий а деш, паргІата, кхоххам кьал а ца хьебеш, вІаши Іоттараш а ца еш къаьмьл де йиш хулийташ йолча кІеззигача событеех цаІ».

Олег СТРОГАНОВ. (АПН).

ШКОЛЬНИ РЕФОРМА— МАССАНЕ ГІУЛАКХ

КЪАХЬЕГА ІОМАБУ

КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленумо доккхий дендарш тІадеххад юкъерча дешара школана кагирхошта дешар хьехкиген кхетам лулген эргадаьккха тоадара.

«Кхетам балара дика средство я дешар хьехилга производственни къахьегамца дувзаш хилар», — аьнна, белгалдаьккхад цу Пленуме.

Дешархой пайданере къахьегам беза Іомабаран къахьегилга цуп массазара гІулакх а хиина дІеоттадараш тІехьа дІаьккха цахаддаш болх бе беза цу гІулакхи бехктокхаме бараша.

Физически а хьакъкъалца беш бола болх, нагахьа санна из мабарра къахьегам бале мера, оьсаре а общества безац а хургбац. ХІаьта къахьегама лоархІам вай буьце, из материальни духовни культура бухъювла хьаст ба, кхетам балара средствои физически, хьакъкъала, праьстенни эстетически саг дегІаахара хьали ла.

Дешархошта къахьегама кхетам луча лоархІамера дакъа лоац дезало. Циттара дІадолалу бера къахьегам безабалар. Дай-ноаной мичахьа, мишта къахьегаш ба ха деза бераштa, цунна цхьана цар кхетабергба цар болх беча предприятией, органиазацей лоархІам.

Дешархой къахьегам Іомабара белггалара болх бу тха школе. Цу балхаца яр районна предприятешка ях коллективни походаш. Дешархой оаха кхуэл «Электроинструмент» заводе, ПМК-155. Назрановски промкомбината Барсуке уллача цехе, иштта кхычахьа.

Болх беча шерашна зедение цхьа хІама да, къахьегара тІера хул механизаторий дезалера дешархой. Иштта йола кийчо чІоагІа лоархІам болаш я дІахо дІайодача хана ший къахьегама никъ лахара, юрта боахаме на Іай а ца Іай а шоэзе. Дукха ха йоацаш тха школе вІашагІкхетар хилар «Назрановский» совхоза Барсукински отделено механизатораш-ца У. Зязиковца, Т. Сукиевца, И. Дзортовца, Дж. Плиевца, иштта кхыбарашца. Цар дешархошта массаза санна дийцар юрта боахаме къахьегилга мел сийлахьа да, механизаторий говзал мел боккха лоархІам болаш я, шоай вахарера а балха тІара а дешархой теркам тІаоваш дола хІамаш.

Тха школе вІашагІтеха а болх беш а я дешархой производственни бригадаш. Цу бригадашка дешархоша практически къахьегама санна нулгаддара а навыкаш кераерааю. Цига болх баро школа чанхъаьккхачул тІехьагІа балха говзал харжа дукхагІа торе хулайт.

Тха школа берригаш хІана бап аьнна бола дешархой аьхкий Барсукински отделене кхашка болх беш хул.

ХІаьта дешархошта къахьегам безабалийтара тІехьа школе беча балхах аьлча, классни сахьаташка, къаьстта 8—10 классашка, кастаста хул «Професси хархажар» яхача темагІа беседаш. ЧІоагІа теркам таІонаш а царех пайда боалаш а я «Къахьегам — вахара лард», «Къахьегам сага хьанхелаб», «Тха дай-ноаной профессеш» яхача темайгІа сга йола сайренаш. 8—10 классашка март—апрель беттанна конкурсеш сочиненеш язйир дешархоша «Вай хапарча литературера къахьегама сага сурт-сибат», «Вай хорнаш дола наькъаш».

Дукха ха йоацаш дайьна-ноацошца беседа йир оаха «Профессеш хоржачара дай - ноаной лоархІам» яхача темагІа. Карарча шера тха школе дешархошта лекцеш йийцай машинаьщеьча, медицина, юрта боахама, бахача наха гІулакх деча, нехидаьтта, промышленноста професcех лаьцна. ХІана вІаштІехьдаьккхад оаха Назранерча профтехучилище хьехархоша вІашагІкхетар хургдолаш выпускникашта цар, дуьцаргда шоай дешара заверде не нарарерае йиш йолча профессех.

Тха Барсукински школе оаха вІаштІехьаьккха я наддаш хувцаш выставка йолаш йола профориентацех йола уголок. Цу тІа дика гуш да халкъа боахама каргІадьинараши района къахьетамхой толамаши.

Школерча библиотека болх тІаберзабаьб оаха дешархошта къахьегам безабалийтара. Цу чу да «Профессех лаьца фу деша деза» яхача темагІа кийчаь стендаш, витринаш.

Юкъерча дешарен профессиональни школана реформа яра лостамаш тІа аьннад: «Школьникаша юкъарчал доацаш общественно - пайданеча, хІама хьакхоллача къахьегаме дакъа а лоацаргдолаш къахьегама кхетам лулга, Іомабелга, профессиональни ориентаци няйса дІаоттаяр саг дешарпара гІулакх дегаца кхета а дах хьатІайнна тилара, граждански хьоттара, нравственни интеллектуальни хьахилара, физически дегІаьера хилана яргІоаца факторан я».

Школа выпускникий дІахо дІайодача ханара кхел миччи бесса хуле а, къахьегам безаш хилар нарпа молагІча моттиге уж хуле а, цакъадаргда. Цудухьа лоархІам болаш да из гІулакх дешархоша дика кхетадеши, хьехархошта, чІаьшта-ноаношта, ерригача общественноста кІоарга довзаш хилар.

Дешар хьехилга производственни къахьегамца дувзаро юкъанцарча классашкара дена дешархой массазарча, дика вІаштІехьа баьккхача, цар ханарча наха боагІача общественно пайданерча къахьегама юкъебахьа гІо дергда. Сога диллачи лаккхехьа ювцаш йола пункт ханаца йоагІаш я, хІана аьлча, профессии хоржалга бера хана дена дІадоладе дезаш да. Вакъда, цу хьакъехьа болх овлангара хувцара диза даргдоацар да школа материальни база чІоагІъелга. Из ца хуле, лукхадар кацката тІа мера доацаш дусаргда.

С. МАЛЬСАГОВ,
Назрановски района Барсукински юкъерча школа директор.

Іилма—юрта боахама

АБХАЗЕ ЦИТРУСАШ

Вай мехка промышленни масштабе цитрусаш кхееш йола эгара нъулбеседенгахьара регион я Абхазски АССР.

Абхазе столице — Сухуме я Грузински субтропически боахама институт.

— Субтропически юрта боахама специалисташ кийчбеш йола вай мехка цаІ мара йоаца институт я из. — йоах института проректора Ашуба Беллас. — Цун кхаь факультете дешаш ба цитрусаш лелаяра тхьамна, чай, кхыча субтропически баьцовгІай продукташ кхеяра а чакхьиккхара я хургбола агрономаш, почвоведаш, механизатораш, технологаш.

Цунна цхьаш ду институте мехка къулбехьарча районашка тІаьовлаш йолча субтропически культурай башталоваш йоккара дола Іилман тоххамаш. Иштта чаьн цитрусовни керда сорташ хьадара дола интенсивни балхаш. Генетикашеш селекционерашеп тІеххьарча шерашка хьалад апельсиний, мандариний, лимоний, цу дакъе цитрусови боахамашна шерра чуйсалае могаль йолча Диоскури яхача лимона керда сорташ. (Диоскури — из цІи йолаш хиннай 2500 шу хьалха Іаьркача форда йисте Іилла греккий нах баха моттиг. Из кхача моттиге я хІанна Абхазе столица — Сухуми). 1985 шера Диоскури яхача лимоно дІалоацаргья 400 гектар.

Сених летт цун дикал?

— Шелала дикка лухьала отталуш да сорт, хІаьта из чІоагІа лоархІаме да температура цхьала минус 10 градусага кхоачаш лохлуча Абхазева, — дувц профессора Шота Сургуладзе. — Амма кертердар да из лазараршта чІоагІа духьал отталуш хилар. Ремонтантни сорт да вешта аьлча, шийтохар, дегІадар, лета хІамаш кхачар цхьан зама хул. БархІ шу дашнача цхьан гаьно 8 эзарнета кхоачаш лимон лу.

Советски субтропикей керттер рузкъа, шеко яц, цитрусови я, амма уналаа кхеду нуд совгІа чай, тхьамка.

— Вай мохк нерттерча дакъе чаьца Іадашбеп Абхази я, — йоах Ашуба Беллас. — Шер-шера гулью республике итташ эзараш тоннаш чаь лесташ. Оаха кхедаьд чаь Колхида яхи нерда сорт, чамаца диллача хІамма эпамагІа дац на Индеси Шри Ланкен кхелечул.

Абхазе цІи дІахозийт къаьстта хоза тьаж йолча самтуп яхача тхазкай сорта а. Теркам тІаоваш да кхыча районашка цун из хьаж йоаш хилар.

Вай мехка субтропически боахам балла башха духха ха еце а, Іилманхойн производственникий толамаш гуш да. Іоаяьй вай цитрусаш лелаераша доалоа дехьарча специалисташта кхо а ца еш хІателаш йола йоккха опыт.

— Тха институте дешаш ба дукхача дегІаухача мехкашкара студенташ стажераши. Тха я иштта доалоа дехьарча аспирантаашта йола пхь шера деша заочни форма — дІахо дувц Ашуба Беллас. — Студенташех аспиранташех деш цитрусовеша хула лазараша цариа духьала къовсам лоаттабари, субтропически культурай агрономи, цитрусови, чаь, тхамка селекци, технологи яхача специальностех. Институте дешаш а стажироваться деш а дика Афганестанера, Кубера, Вьетнамера, Сирера, Египтера, кхыча мехкашкара специалисташ.

Татьяна ШУТОВА.
(АПН).

Москве хьайиллай гІоргвьинача эрсий художника Аполлинарий Михайлович Васнецова мемориальни музея керда шерра экспозици. Реставраци яьчул тІехьагІа дикка шеръеннай музей. Хьадаьд художник 30 шера вахача а болх беча а квартире хиина хьал. Хьаьша цІа, кабинет, мастерской хоз а яь латт художника эскизах хьаьь доганаш дах хоза мебель, укхаза я цхьайола цун тІеххьара произведенеш. Экспозице хьахьокх Аполлинарий Михайловича хьабена творчески никъ, довийт цига ухача наха «Радина» «Пейзаж», «Древняя Москва», «Театральни декорации» яхача а кхыча а разделашка вІашагІтехам цун эгара чІоагІа цІи хезаш дола балхаш. Экспозице кІийле я художника вокІий — Всеволод Аполлинариевичен музея заведующи йолча цун сесага Екатерина Константиновнай дезала хиина коллекци.

А. Васнецова творчества, дерригача дунена довзаш долча «Богатыри», «Аленушка» яхача, дукхача кхычар автор волча цІи хезача цун воккхагІа волча веший В. Васнецова чо а санна, чІоагІа йІаьхий яй эрсий культура.

СУРТА ТІА: музее болх беш йолча Е. А. Антонова дувц баьхнача наха художника вахарах творчествах.

Сурт В. ЯЦИНЫ.
ТАСС фотохроника.

Сийлахь-йоккхача Коталон 40 шу дузаш

ДАИМ ДАГАЛАТТАРГБОЛАШ

ХІара шера мехка массе мIлингера Малгобене гулду бирсача тІема шерашка тха горол лораеш хиина бІухой. Байнараш дагалаца, дайнар дувца, шоай новкъостащца дІаьхха а вІашагІкхета.

Сийлахь - боккхача Даймехка тІом чакхбьина 40 шу дизара хеталь вай мехка а республике а дІахьош я «Коталон сийле» яха къахьегамхой художественни самодеятельноста кхолламга хьажар. Цу бехктохамеча гІулакхе дика дакъе лоац Малгобека райоперча дукхача коллективаша.

Из хьажар чакхдаккхара дикка новкъостал ду тха культболхлоашта тайн-тайпарча боахаций, предприятей, организаацей кулгахоша. Царна юкъе ба: «Малгобекнефть» НГДУ начальник Н. А. Орехов, УВР начальник С. А. Тезиреав, АТП директор С. З. Картоев, «Луч» яхача винсовхоза директор А. Томов, берий музыкальни школа директор Н. А. Шевцов, гороно заведуюши А. А. Алироев, кхыбараш.

Хьажара шоллагІча туре дакъа лаца кийчлуш репетиеш еш я хІана Малгобека автотранспортни предприятера боккхийча наьхен «Кавказ» яхача винсовхозек вокальни группаш, «Малгобекнефть» УБР хор, кхыйола коллективаш.

Хьажара шоллагІча туре деаргда Дальзах, Партех, Россех, Нохч - ГІалгІайчена дола иллеш, стихаш, халхараш, хургья художественни самодеятельноста кхыча жанрех йола номераш.

Х. АХЦИЕВА,
Малгобека горнулстдела инспектор.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

Петрозаводск немецко-фашистски гІаьрахоех мукъаьккха 40 шу дузаш (28 июнь)

Немецко - фашистски гІаьрахоех ше мукъаьккха 40 шу дизар белгалдаккха кийчлуш я Петрозаводск — Советски Кареле столица. ТІема шерашка йохаь хина город хІана нерда хьальяьй. Хийца дегІаух машинаш ю, металлах оатхалаш ю, хьу чакхйоаха промышленность. Укхаза хьаю низ бола трелевочни трактораш, трактораш - амфибеш, наьхат ду машинаш... Петрозаводий продукци ийю дунен тІарча тхьаь итт мехко.

Петрозаводске я СССР Іилмай Академе филиали Ленинградски консерваторе филиали, болх беш да дий театр, специалисташ кийчбеш я Пачхаьалкхен университети педагогически институти, техникумаш, училищаш.

Алхха цхьайтталагІча пятилетка кхаь шера чуйе цІенош хьелларга дІадахийтал 40 миллион совгІа сом, эксплуатаце дІаденнад 250 эзар квадратни метр чуйе моттиг йола дика кийчдаь цІенош.

Онежски Іама йистера город - порт Петрозаводски кьокху, тІехь - тІехьа хоалуш йоагІа.

СУРТА ТІА: Петрозаводскера Ю. А. Гагарина цІера гІа майда.
С. МАЙСТЕРМАНА сурт.
ТАСС фотохроника.

КОНСУЛЬТАЦИ

ЕР ПАЙДАНЕ ДА

Боахама еча, йинза яргйоацача паччахьалкхен страховане экономически эффективность латт ае хиннача боахамашта сихха гІо деш хиларах. Иштта моттиг нийсъелча, хинна ае дизза меттаоттаду чІоагІъьча нормаех юртабоахама хьувкъама хишна ах ае, хьайбашта хинна ае — 70 процент. кІийлетІарча средстваштен кхьболча боахамий — 100 процент. Шеко йоацаш да юртабоахама культураш эсала а хинна чубахьа хьувкъам лоха хуле с хьайбаш дой, бехктохам боахамашта тІабус, нагахьа санна ае цар беха хиннаделе.

Пачхьалкхен страховани эффективни хилара тешал ду. 1983 шера колхозаштен совхозаштен тийннача ахчаш, Дерригa лаьрхІача 3238,6 эзар сом хул уж.

Из дика опыт теркал а яь, 1984 шера I январе денз юкъедоалаьд СССР плодоовощной боахама министерства система совхозийн пачхьалкхен кхьйолча юртабоахама предприятейн боахамашта лелаш долча законашца колхозаштен, хІаьта иштта СССР юрта боахама Министерства совхозаштен оттаьча условех чакхйоаккха йинзаяргйоаца пачхьалкхен страховани елга.

Колхозийн совхозийн боахамашта страховани яргІа Госстраха организацка пайда а кхачац. хІаьта пачхьалкхен бюджете отчисленеш а яц. Цу дерригне таро хилийтай страховой бехктохама боарам дикка шербеннача а дІателаш дарий боарам боккагІа хулача а хьалашка рентабельность лоха йолча боахамаша пачхаьалкхен бюджетера хьателача средствай чотах дІатергІола страхован платежий эгара лохатІа йола тарифни ставкаш уттае. Уж платежаш бегаьтю производственно-финансови плапа тІа продукце производства затратаашта юкъе, хІаьта нагахьа санна бюджетни ассигнованеш ханнахь ца хьожайол в уж кІеанта хуле, Госбанко кредит хеца дева.

Пачхаьалкхен масштабе хьаю духхьала Іалама стихийни низаша деш дола зенаш, довшдараш юхаметтаоттадара йола страховой фонд. Из фонд хьаю страхователаш — совхозаша, колхозаша, кхыча кооперативни организацеша, гражданаша — еча ахчан взносий четах, дІайохийт адхха лакхе дийцача гІулакхашна.

Паччахьалкхен страховани духхьала боахамашта хулаш дола зенаш юхаметтаоттадаран гражданашта материальни гІо дарам лаьрхІа хинна Іац. Цо гІо ду иштта боахам стихиех лорабара а. Госстраха средствай чотах шер-шера дукха ахчаш хьежаду ветеренарий учреждениш, пожарни депо хьальярав оборудовани ярав, хьайбашта хулача инфекционни лазарашта, баьцовгІаашта зенаш деча хІамашта, царна хулача лазарашта духьаларча къовсама лаьрхІа массоаь гІулакхаш дара, нерда ирриганиони мелиоративни системаш хьеяран йолаш яраш эргаьхка тоалран, лаьрхІача транспорта средствашк нийра.

Цул совгІа, боахамашта аьча йинза яргйоацача а ший лоІамеча а пачхаьалкхен страхованех бахачи нахагара хьачуухача дерригача ахчай 50 процент нах баха моттигаш тоарга, школаштен больницаштен ремонт ярга, вешта аьлча, къахьегамхой хьашташка дІадахийтара городий, районий, юртий Советий бюджета отчислени ю Госстрахо.

Страховайех доахкача дикадарех цаІ да цун действеш хилаш ца хилар. Хьувкъама еш йола страховани йоаярея чакхъяларен ханаш оттаьй культурай биологически башхалонаши царна зе деза гІулакхаши теркал а деш. Страховани йолалу, дукхагІча даькъе, культураш дІайийча с дІаегІача, чакхйоал хьувкъам чуйцача.

Боахама страховане яра дола кертера документ да финансови плап, хьувкъам чуэцара, гуракьа дув йалаш дІадерах. зяьб адарах, балхий лелаьмах йола отчеташ, хІаьта иштта колхьанцара бухгалтерски документаш. ЛоархІаме да уж йиллача ханен е йоагІача тайпаре оформлеши яьл хилар. хІана аьлча, цунах тийна да страховой случай хилар бахьан дозаш хинна зе меттаоттадара луш долчун боарам а из ханнахьа дІадалар а.

Дах ае а цун страховой меттаоттадар а ел дахар Лувьянченко 27 июни госстраха районни инспекцей балха лоархІаме участок я, хІана аьлча, уж я зенаш меттоуттале а застраховать дахьча боахама доал миштa ду хьожаш тІахьожам лоаттабе а безараш, къоастадахь аьлча уж хьеж кхашка дІайийна хІадаш малагІча хьала тІа л. хьайбаш мишта кхоаб, царна гІулакх мишта ду п, кх. дІ. Из новкъа дале а, цхьайолча районашка башха теркалаьеш яц уж органаш.

Боккхача лоархІане ла боахамашна ходдаьча хана, вешта аьлча, кхо ди далалехьа, застраховать дахь боахам хІалакьхиларах е цуна зе хиларах бола хоам Госстрах инспекце дІакхачийтар. Хсам хьанхьача 15 ди далалехьа оттаю страховой акт, хІаьта цуна кулгаш издаь нах ба из нийса хиларах бола бехктохам тІалаттараш. Цхьабакъда, массанхьа теркалъян уж ханнаш, хІаьта бохамий кулгахой, кхьметтел рентабельность лохъяьрийн зенаш даьрийн бараш а теркалдеш хилад страховатега гІолла хинна ае меттаоттадара гІуланя.

Юрта боахамга дІаухийт йоккхий материальни ахчаьи средстваш. ЧІоагІа теркам тІаухийт хьежаеш йолча ресурсаех хьурмат деш пайда ийбара, халкъа рузкъан кхом бара. ДерттІа доал ца дара, рузкъаш доадара, малагІча тайпарча перепискашта духьала къовсам лоаттабара. Цуща дувзаденна юртабоахама предприятей боахамашта страховани яра болх нийса вІаштІехьбаккхара даькъера доккхий хектареш латт страхован органашта хьалашка. Цу дерригнех боахама доал ае дара факташ гучаяхараш дІаяхаран новкъостал хилийтара, дакхбанзабартбад хиина ае страховане чотах меттаоттадара болча балха боаран.

Дукхача юртий Советаша Іалашдан, граждааний боахамашка довш, долча хьайбашта хашахьа акташ уттаелген уж Госстраха инспекшенка дІакхоачитилтен. Из бахьан долаш хиина ае меттаоттадега тІехьадоал. хІаьта гражданаш цу гІулакхашта леткъа бокъо а йолаш леткъа а легкъ. ХІаьта цхьайола страхови акташ уттаяц ветспециалистий документаш ветспециалистий документаш пісашна дІаккхьачача мара. из нийса доалаше а.

Страхови агентий балхаца доккхий кхочам боацараш да Ачхой - Мартана, Грозненски, Шаьла, Цаьсарен, Заводской, Октябрьски районашка. Укхаза эсала латт бахача наха юкъе шоай лоІаме страховани елга лоархадара гІулакх. Цу тІа а бахача наха из цайдана ца хилар бахьан долаш а латтац гІулакх нита эсала. Дукхьал цІераш лахача районашкарча Госстраха органаша дІахетабац баха нах цу тайпара йола страховани чакхьинхара порядкех услових.

Э. СУЛЕЙМАНОВ,
НГІАССР Госстраха управлене начальник.

СПОРТ

● ФУТБОЛ. Нохч-ГІалгІай АССР клубий хьалхален аргІанарча тура матчаш хилар.

Лидераша — Гудермесе а баха цигарча «Локомотивеца» ловзаш хиннача аргуни «Вайнахъ» спортсменаша котало яьккхар, счет 1:0 а йолаш. СДЮШР-ал котьъялар «Спартак» счет 4:1 а йолаш. «Монтажник» Горячеводски УБР командал ийшар, счет 1:2 а йолаш. 3:0 а йолаш «Пригородный» совхоза футболистел толар грозненски «Локомотив».

● ВОЛЕЙБОЛ. Профтехобразоване дешардой XI Ергисолаци Спартакиада зачета лоархІаш дІайолаенна зональни яхьаш чакхъялар Грозне.

Белгалдаьккха доагІа, вай спортсменаша боккха толам баьккха хилар. Шоай группашка бІуйенна хьалхара моттигаш яьхар кІаьнкаша а йоІгаша а, хІаьта цу тайпара бокъо яьккхар цар шоашта цу традиционни яхьий финальни турнире дакъа лаца.

● АКРОБАТИКА. Спортивни акробатика СССР Кубок яккха лайзар г. Калинине. Наьха санна къовсабеннача дикагІа ловзарашта [illegible] лоархІаш йола 4-гІа моттиг яьккхар Нохч-ГІалгІайчен «Трудовые резервы» яхача ДСО областной советерча аь маІача саго. Из толам баьккхараш — дунен халкъашта юкъерча класса спорта мастер Якушов Игорь, спорта мастер Якушов Александр, Слюсарев Сергей, Пастухов Юрий.

КХОАЛАГІА МОТТИГ

Украински ССР столице—город Киеве чакхъьялар яйтача атлетиках боккхийчарна юкъе йола Советски Союза чемпионат. Цига дакъа лоацаш хилар вай мехка эттаре дикагІа бола атлеташ. Царна юкъе бар дукхача тайп-тайпарча турниращка, чемпионаташка рекордсменаш хиина, коталонаш яьха бола спортсменаш. Масала, царна юкъе бар волаш Московски Олимпиаде чемпиона цІи яьккха Маркин Виктор, лекха тоссалуча дунен а Европа а чемпиона хиина СССР спорта заслуженни мастер Быкова Тамара, дукха кхыбараш.

Цу цІи хезача спортсменашца цхьана цу яхье къовсенна хилар вай мехкахо — «Трудовые резервы» яхача ДСО викал — СССР спорта мастер Тузникова Ляля.

400 метр гаьна йолча дикка аьттув баьлар Лилий — цига цо яьккхар кхоалагІа моттиг. Из бахьан долаш цунна елар мехка чемпионата бронза медаль.

А. ИЗМАЙЛОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

28 ИЮНЬ
II ПРОГРАММА

16.30 — Документальни фильм.
17.40 — «Из вайх кІаранех тийша да» (гІалгІай меттала).
17.50 — Сийлахь-йоккхача Коталон 40 шу дизарга. «Сталинграде баьча тІема оагІонаш». Фильм 3-гІа.
18.20 — Дезала педагогика.
18.50 — Киножурнал.
19.00 — «Нохч-ГІалгІайчен ди».
19.20 — «Сердалонгара боадонга» (нохчий меттала).
19.35 — «Кезаной-Іам».
19.50 — Фильм-реклама.

29 ИЮНЬ
II ПРОГРАММА

16.30 — Кинопрограмма.
17.00 — Сийлахь-йоккхача Коталон 40 шу дизарга. «Сталинграде баьча тІема оагІонаш». Фильм 4-гІа.
17.40 — «Нохч-ГІалгІайчен ди».
18.00 — «Шин наькъташта мог лу оаха». Нохч-ГІалгІай АССР-а социальни Іалашдан министри П. Д. Лопатина выступлени.
18.20 — Операца вІашагІкхетар. М. Тулебаев. «Биржан и Сара». Абае цІерагІча Казахски Пачхаьалкхен Ленина орден лелаеча операн балетан академически театра спектакль.

РАДИО

28 ИЮНЬ

7.20 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
7.25 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
7.30 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала).
7.35 — Хоамаш. Хаоттам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
8.23 — «Сердало» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программа (гІалгІай меттала).
8.35 — Реклама (эрсий меттала).
8.40 — «Дега лоІамагІа» яха радиовыпуск (нохчий меттала).
9.15 — Концерт (гІалгІай меттала).
11.15 — «Партиено боккха теркам тІабохийташдар да пайда луш хилари дикали» (нохчий меттала).
11.30 — «Заводской марка сийна», Корреспонденция (гІалгІай меттала).
11.45 — «Бехктохам тоаш це хилар» (эрсий меттала).
13.15 — Музыка (гІалгІай меттала).
17.15 — Передачай программа. Хаоттам (эрсий меттала).
17.18 — «Сийлахь-доккхача дІадоладара традицеш». Исторически Іилмай кандидата Н. Александрова беседа (эрсий меттала).
17.31 — «Шоана, производства хьалхалаттараш!». Концерт (гІалгІай меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала).
18.30 — «Юртара вахар» (гІалгІай меттала).
18.40 — «Атеист» яха радиожурнал (гІалгІай меттала).

УКВ

17.00 — Л. Н. Толстойна дукха эзаш хиина музыкальни произведенеш.
17.30 — Меттигерча авторий иллеш.
18.20 — А. Шахбулатова произведенешцара концерт.

29 ИЮНЬ

7.20 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
7.25 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
7.30 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала).
7.35 — Хоамаш. Хаоттам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
8.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.35 — Передачай программа (нохчий меттала).
8.36 — Нохч - ГІалгІай музыка концерт (нохчий меттала).
11.15 — «Сий а хоастам а къахьегарга хьаьнна». «Электроинструмент» заводера передача (гІалгІай меттала).
11.30 — «Керттера турпалхо — къахьегама саг». Литературни передача (гІалгІай меттала).
11.50 — Музыка (нохчий меттала).
17.15 — Передачай программа. Хаоттам (эрсий меттала).
17.18 — «Боккхийчарна берех лаьцна». Беседа (нохчий меттала).
17.31 — КПСС ЦК апрельски (1984 шера) Пленума решенаш — вахаре! «Совета тІахьежам коаттабара дехкараш» (эрсий меттала).
17.40 — Халкъа мукъамаш (нохчий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала).
18.30 — «Юртара вахар» (эрсий меттала).
18.40 — Лирически иллеш (гІалгІай меттала).

УКВ

17.00 — «Операция нактус» яха опера.
17.30 — «Партехи, Ленинах, Даьхенах». Концерт.
18.15 — «Талантий дукха бесаш».
18.47 — Нохчийн гІалгІайн темех йола фантазеш.

Хаоттам

Тахан хувцалуш моркаш е йолаш делкъел тІехьагІа лоацача хана дикъувкъаш догІа а делхаш, малхбузехьара секунда 3—8 метр сиха мух а хьекхаш. Фегара температура республике гІолла 23—28, Грозне 26—29 градус йІоахал а йолаш ха хила мег.

29 июне дена 2 июлага кхаччалца хувцалуш моркаш а йолаш, кхоанен ломнех догІа а делхаш, цхьаццанахьа дикъувкъаш делла а мег, фегара температура буьсашка 10—15, деношка 21—26 градус йІохаш а йолаш ха латта тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, уа. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителя — 2-85-07; бехктокхама секретаре — 2-84-68; отделаш: партийни вахара — 2-54-04; промышленностех транспортах — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84; культуре — 2-64-75; наьхай — 2-85-84; корректорсе — 2-88-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора—2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04 промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-84; корректорская — 2-88-88.

Газет арадува шинарей, ереи, шоаттен деношка

СФ00149. «Грозненский рабочий» издательство типографи, Маяковсе, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 2849.